

Vlaams
Parlement

stuk **1304** (2011-2012) – Nr. 1
ingediend op 21 oktober 2011 (2011-2012)

Beleidsbrief

Economie

Beleidsprioriteiten 2011-2012

ingediend door de heer Kris Peeters,
minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid,
Landbouw en Plattelandsbeleid

INHOUD

Lijst met afkortingen.....	4
I. Managementssamenvatting	6
II. Omgevingsanalyse	8
III. Bedrijven door crisis helpen	11
1. Waarborgregeling/Gigarent	11
2. Ondersteuning van bedrijven in moeilijkheden	12
3. Gefailleerden en armoede bij zelfstandigen.....	13
4. Rentetoelage Hinder Openbare Werken.....	15
5. Informatie en communicatie over de financiering van ondernemingen...	15
IV. Meer en sterker ondernemerschap	16
1. Actieplan Ondernemerschap.....	16
2. Een professionalisering van de bedrijfsvoering	20
3. Geïntegreerd beleid voor overname en opvolging	22
4. Doelgroepgerichte informatieverstrekking.....	23
5. Integrerend ondernemerschapsbevorderend netwerk	23
6. Toegang tot kapitaal.....	24
7. Werkbaar werk	26
8. Ruimte om te ondernemen.....	26
9. Beleidsplan ‘Winkelen in Vlaanderen’	29
V. Een meer groene economie	30
1. De ecologiepremie	30
2. De groene waarborg	31
3. Optimalisering instrumenten van het Agentschap Ondernemen	31
4. Strategische ecologiesteun	32
5. Logistiek en mobiliteit	32
6. Duurzame ontwikkeling	34
VI. Meer groeiende ondernemingen	35
1. Klassieke instrumenten: SIOS	35
2. Gazellen en Gazellesprong	36
3. Aantrekken en begeleiden van buitenlandse investeerders	36
VII. Een meer innovatieve en kennisintensieve economie.....	38
1. Geïntegreerd industriebeleid: witboek nieuw industrieel beleid	38
2. Kennisdifusie van innovatie en businessmodellen	42

VIII. Een efficiënte en effectieve overheid.....	45
1. Administratieve vereenvoudiging/uniek loket EDRL.....	45
2. Efficiënte samenwerking tussen verschillende bestuursniveaus	47
Bijlage 1: Overzicht resoluties en moties.....	55
Bijlage 2: Uitvoering begroting 2011	59
Bijlage 3: Regelgevingsagenda	60

Lijst met afkortingen

AO	Agentschap Ondernemen
BAN	Business Angels Netwerk
BBP	Bruto Binnenlands Product
BRIC	Brazilië, Rusland, India & China
BVA	Belgian Venture capital & private equity Association
CAG	College van Ambtenaren-Generaal
CIP	Competitiviteits- en InnovatieProgramma
DAEB	Diensten van Algemeen Economisch Belang
EBAN	Europese Business Angels Netwerken
EDRL	Europese DienstenRichtLijn
EFRO	Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling
ENA	Economisch Netwerk Albertkanaal
EP-PLUS	EcologiePremie-Plus
EV	Eigen Vermogen
EWI	Economie, Wetenschap en innovatie
FINMIX	FinancieringsMix
FIT	Flanders Investment and Trade
FISCH	Flanders Strategic Initiative for Sustainable Chemistry
GDI-decreet	Geografische Data-Infrastructuur Vlaanderen
GEM-DATA	Global Entrepreneurship Monitor Data
GIS	Geografisch Informatiesysteem
HERMREG	Nationaal model Hermes, regionaal toegepast
ICI	Interministerieel Comité Industrie
ICT	Informatie- en CommunicatieTechnologie
IT	Informatie Technologie
IE	Intellectuele Eigendom
IOA	Innovatie, Organisatie en Arbeid
IWT	Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie
KKP	KoopKrachtPariteiten
KMO	Kleine, Middelgrote Ondernemingen
KT	Korte Termijn
LCA	LevensCyclusAnalyse
LED	Laagdrempelige Expertise-en Dienstverleningscentra
LTL	Limitatieve TechnologieLijst
MAGDA	Maximale GegevensDeling tussen Administraties en Agentschappen
MINA-raad	Milieu en Natuurraad Vlaanderen
N11	de Next Eleven: Bangladesh, Egypte, Indonesië, Iran, Zuid-Korea, Mexico, Nigeria, Pakistan, Filipijnen, Turkije en Viëtnam.
NIB	Nieuw Industrieel Beleid
NWWZ	Niet-Werkende Werkzoekenden
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
OVAM	Openbare Vlaamse AfvalstoffenMaatschappij
OVG	Ondernemersvriendelijke Gemeente
O&O	Onderzoek & Ontwikkeling
P&O	Personeel & Organisatie
POM	Provinciale OntwikkelingsMaatschappij
PBB	Preventief Bedrijfsbeleid
PMV	ParticipatieMaatschappij Vlaanderen
R&D	Research & Development
REG	Rationeel Energie Gebruik
RESOC	Regionaal Sociaaleconomisch Overlegcomité

RUP	Ruimtelijk Uitvoeringsplan
SARO	Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed
SERV	Sociaal Economische Raad
SGI	Staten-Generaal Industrie
SIOS	Strategische Investerings-en Opleidingssteun
START	Strategisch Actieplan voor Reconversie en Tewerkstelling in de luchthavenregio
STOIO	Steunpunt Ondernemen en Internationaal Ondernemen
SWOT	Strengths, Weaknesses, Opportunities & Threats
TINA-fonds	Transformatie, Innovatie en Acceleratie Fonds
TOA	Technologie, Organisatie en Arbeid
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VESOC	Vlaams Economisch en Sociaal Overlegcomité
VIL	Vlaams Instituut voor de Logistiek
VIS	Vlaams InnovatieSamenwerkingsverband
VITO	Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek
VKBO	Verrijkte KruispuntBank voor Ondernemingen
VKW	Vlaamse Katholieke Werkgeversorganisatie
VLAJO	Vlaamse Jonge Ondernemingen
VON	Vlaams Ondernemerschapsbevorderend Netwerk
VRWI	Vlaamse Raad voor Wetenschap en Innovatie
VSDO	Vlaamse Strategie voor Duurzame Ontwikkeling
VTE	Voltijds Equivalenten
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten
WCO	Wet betreffende de Continuïteit van Ondernemingen
WIP	Werkgelegenheids- en Investeringsplan
WKK/elektriciteit	WarmteKrachtKoppeling/elektriciteit

I. Managementssamenvatting

Gezien de toenemende economische en financiële onzekerheid van de laatste maanden blijven beschikbaarheid van financiering en transformatie van het economisch weefsel centrale aandachtspunten in het economisch beleid voor 2012. Het motto 'durven groeien' geldt bij uitstek voor het economische beleid. Met de nieuwe beleidsaccenten wensen we hierop in te spelen en verder bij te dragen aan de realisatie van de doorbraak 'open ondernemer' van het toekomstplan 'Vlaanderen in Actie'.

Een eerste belangrijke beleidsprioriteit in de beleidsbrief 2012 heeft betrekking op de problematiek van de financiering van nieuwe ondernemingen of projecten. Het vinden van de gepaste financiering voor nieuwe ondernemingen of projecten is immers een blijvend aandachtspunt in Vlaanderen. Met de verankering van de waarborgregeling en Gigarant beschikken over stevige fundamenteën. We houden echter de vinger aan de pols en volgen op of de financiële onrust geen aanleiding geeft tot een verstrakking van de kredietmarkt voor ondernemingen. Met het oog op de financiering van sterk en groeigericht ondernemerschap zal in het najaar van 2011 het project FINMIX gelanceerd worden. Hiermee zullen (kandidaat-)ondernemers met een complexe financieringsproblematiek, hulp aangeboden krijgen op hun zoektocht naar de **optimale financieringsmix** voor hun projecten.

In het najaar van 2011 zijn ook de verschillende nieuwe initiatieven van het Actieplan Ondernemerschap op kruissnelheid gekomen. M.n. de steunmaatregel aan die ervoor zorgt dat **prestarters advies** kunnen inwinnen over de haalbaarheid van hun project en de advieskosten grotendeels kunnen recupereren, ongeacht of er wordt opgestart of niet.

Daarnaast worden voor prestarters eveneens **ondernemingsplanwedstrijden** georganiseerd en worden er projecten voor begeleiding van specifieke doelgroepen opgestart. Met betrekking tot het stimuleren van ondernemerschap zullen ook de resultaten van **de media-oproep** op de verschillende televisiezenders te zien zijn tot het voorjaar 2013. Voor de **brugprojecten economie-onderwijs** zal een nieuwe oproep gelanceerd worden in 2012 en dit maximaal in overeenstemming met het Actieplan Ondernemerschapsonderwijs 2011-2014.

In het najaar van 2011 is ook het masterplan voor opvolging en overname waarmee we inspelen op de toenemende vergrijzing van de ondernemerspopulatie. Voor ondernemingen die zich in de fase bevinden waarin ze **overgelaten** kunnen worden aan een opvolger worden eind 2011 en in 2012 informatie- en sensibiliseringsacties voorzien en wordt via steunmaatregelen en een aantal projecten een begeleidingsaanbod voorzien.

Op het vlak van het voorzien van voldoende **ruimte voor ondernemerschap** in Vlaanderen zullen in de loop van 2012 ook verdere belangrijke stappen gezet worden. In 2011 werd reeds het voorontwerp van decreet ruimtelijke economie opgemaakt. Dit decreet wordt in 2012 van kracht zodat het ruimtelijk-economisch beleid verder geïmplementeerd kan worden volgens de vastgelegde klijtlijnen.

De vergroening van onze economie krijgt een aantal bijkomende impulsen. Zo zal de waarborgregeling uitgebreid worden met een "**groene waarborg**" en dit om energiebesparende investeringen te bevorderen. Daarnaast kunnen KMO's met de hervormde kmo-portefeuille nu ook steun bekomen voor grote strategische adviezen m.b.t. milieu en energievraagstukken. Vanzelfsprekend blijft de nieuwe "**ecologiepremie-plus**" een belangrijke financiële hefboom voor het aanmoedigen van investeringen om het productieproces van een onderneming milieuvriendelijker en energiezuiniger te maken.

Een andere prioriteit voor de toekomst is de Vlaamse industrie verder te wapenen tegen de steeds groeiende globalisering en het Vlaams industrieel weefsel verder te transformeren. Hiertoe biedt het Witboek **Nieuw Industrieel beleid** het kader. De actiepunten die opgenomen werden in het witboek zullen op korte termijn verder geconcretiseerd worden. Specifiek vanuit het economisch beleid zal een

eerste projectoproep gelanceerd worden aan de sectoren om voorstellen in te dienen die concrete gestalte geven aan het vernieuwd industrieel beleid waarbij de “Fabriek van de Toekomst” centraal staat. Ondertussen is het TINA-fonds operationeel gemaakt binnen PMV en het aantrekken van projecten is opgestart. De investeringsbeslissingen zullen genomen worden door het investeringscomité. Daarnaast zal worden onderzocht hoe de **strategische investerings- en opleidingssteun** als beleidsinstrument optimaal in de visie van het witboek kan worden ingeschakeld.

Ook op het vlak van het vermarkten van innovaties en het verspreiden van innovatieve technologieën en concepten bij KMO's in Vlaanderen worden de nodige initiatieven genomen. Zo zal een **netwerk van Laagdrempelige Expertise- en Dienstverleningscentra** (LED-netwerk) worden uitgerold binnen alle Vlaamse provincies om KMO's vlotter toegang te verschaffen tot de kennis en expertise die aanwezig is in hogescholen en andere kenniscentra.

Een laatste prioriteit in de beleidsbrief betreft de effectieve en efficiënte organisatie van dienstverlening aan ondernemers in Vlaanderen. Hiertoe werd vorig jaar in het kader van Vlaanderen in Actie het sleutelproject ‘**Naar een geïntegreerde benadering van de ondernemer – geïntegreerd ondernemersloket**’ goedgekeurd. Dit project moet er in de eerste plaats voor zorgen dat bedrijven een helder en duidelijk beeld krijgen van waar ze voor welke vergunningsaanvraag en/of dienstverlening terecht kunnen en dat er gegeven ieders opdrachten en kerntaken eenduidige informatie- en communicatiestromen richting ondernemers ontstaan. In 2012 zal dit project verder geconcretiseerd worden in samenspraak met partners uit het middenveld en andere belangrijke stakeholders.

II. Omgevingsanalyse

In deze omgeving analyse wordt stilgestaan bij de algemene economische situatie, de mate waarin de economische doelstellingen van het Pact 2020 worden gerealiseerd en de voornaamste hefboomen om duurzame groei van ondernemingen tot stand te brengen, m.n. internationaal ondernemen en innovatie.

Een onzeker economisch klimaat

Volgens de HERMREG-vooruitzichten heeft de Vlaamse economie zich goed hersteld van de crisis die in 2009 plaatsvond. Met een afname van het bruto binnenlands product (bbp) van -3,4% in 2009, trok de Vlaamse economie in 2010 opnieuw aan met 2,3%. Ondanks de onzekerheden in de Europese economie, wordt de reële groei van het Vlaamse bbp voor 2011 geraamd op 2,6%, dit door de sterk aantrekkende conjunctuur in de eerste helft van 2011. In de zomer van 2011 is het vertrouwen van consumenten en ondernemers ernstig gedaald. In 2012 wordt verwacht dat de economische activiteit in Vlaanderen zal vertragen. Het Vlaamse bbp-groecijfer wordt naar beneden herzien, en geschat op 1,6%. (Bron: Studiedienst van de Vlaamse Regering)

Vlaanderen is een welvarende regio met een hoog **bbp per inwoner**. Het Vlaamse bbp per inwoner wordt voor 2010 geraamd op 28.300 euro koopkrachtpariteiten (kkp). Dat is boven het EU27-gemiddelde (24.400 euro kkp). We moeten het Vlaams bbp per inwoner echter corrigeren voor de toegevoegde waarde die gerealiseerd wordt door pendelaars die in Brussel werken. Aldus zou het geraamde Vlaamse bbp anno 2010 30.700 euro kkp per inwoner bedragen, vergeleken met 29.600 euro kkp in 2009. Hiermee heeft Vlaanderen een topospositie op landenniveau in Europa. (Bron: VRIND)

Het Vlaamse Gewest dankt zijn welvaart in de eerste plaats aan een hoge **arbeidsproductiviteit**. Volgens ramingen zou dit in 2010 68.700 euro kkp bedragen per werkende. De Vlaamse arbeidsproductiviteit is bijna een kwart hoger dan het EU27-gemiddelde, en 13% hoger vergeleken met de EU15. (Bron: VRIND)

De verbetering van het economisch klimaat in de tweede helft van 2009 tekende zich in 2010 ook volop af in de daling van de werkloosheid. Augustus 2011 is ondertussen de twaalfde maand op rij die een vermindering in het aantal **niet-werkende werkzoekenden (NWWZ)** laat zien. Eind september waren er 200.140 NWWZ; dat waren er 5,5% minder dan het jaar voordien. 6,8% van de beroepsbevolking is werkloos. (Bron: VDAB)

Ondernemerschap

In het Pact 2020 werden de volgende doelstellingen geformuleerd m.b.t. ondernemerschap: “Tegen 2020 kent Vlaanderen een sterke ondernemerscultuur, stijgt het ondernemerschap en de waardering ervoor aanzienlijk, alsook het aantal ondernemingen in het Vlaamse Gewest, zodat we even goed scoren als de top vijf van de Europese regio's. Jonge starters worden aangemoedigd zodat de oprichtingsratio stijgt. Het ondernemerschap bij vrouwen, allochtonen en ouderen neemt toe tot een niveau dat evenredig is met hun aanwezigheid in de maatschappij. In 2020 is er meer doorgroei van bestaande ondernemingen.”

Na de crisis van 2009 stijgt het ondernemerschap opnieuw. Het Vlaamse Gewest telde eind 2010 567.100 **ondernemingen**. Er waren 40.700 oprichtingen in 2010 en 30.200 ontbindingen, waarvan 4.900 faillissementen. De oprichtingsratio bedroeg in 2010 7,4%, vergeleken met 7,2% in 2009. (Bron: VRIND)

Om de voortgang inzake de doelstellingen uit het Pact 2020 na te gaan, werd in het voorjaar 2011 een éénmeting van een aantal indicatoren uitgevoerd. Hieruit blijkt dat het **aandeel van de zelfstandigen in de bevolking** van 15-64 jaar in 2009 9,6% bedroeg en het aandeel zelfstandigen met personeel ong. 3% uitmaakte. Hiermee scoort Vlaanderen rond het EU-gemiddelde. (Bron: éénmeting Pact 2020)

Voor de evolutie van de ondernemerscultuur in Vlaanderen kunnen we ons baseren op de **GEM 2010**. Uit deze data blijkt dat 38,4% van de Vlamingen goede opportuniteiten ziet om op korte termijn een bedrijf op te starten. Ook leren we dat 43,4% van de Vlaamse bevolking gelooft dat ze de kennis, vaardigheden en ervaring hebben om een onderneming op te starten. In Vlaanderen vindt 61,9% dat ondernemen een aantrekkelijke jobkeuze is. Op deze drie indicatoren voor ondernemerscultuur presteert Vlaanderen beter of even goed als de referentielanden¹ en/of de andere innovatiegedreven economieën. Na het crisisjaar 2009 zien we in 2010 een duidelijke opstoot van een positieve houding van de bevolking tegenover ondernemerschap.

Toch blijft het respect voor ondernemers en de sociale status een aandachtspunt. Met 52,6% scoren we opvallend lager dan het gemiddelde van de innovatiegedreven landen (69,5 %) en van de referentielanden (70,56%). (Bron: Steunpunt oio)

Om na te gaan in hoeverre bepaalde groepen in de samenleving in het ondernemerschap in Vlaanderen vertegenwoordigd zijn, kan hun aandeel in de groep niet-loontrekkenden vergeleken worden met hun aandeel in de bevolking. Zo maakten **vrouwen** in 2009 35,2% van de niet-loontrekkenden (tegenover 51% in de totale bevolking) en de **personen van 50 jaar of ouder** 33,6% (tegenover 44,9% in de bevolking) uit. Het aandeel 50-plussers kent een stijging, het aandeel vrouwen nog onvoldoende. Op 31 december 2009 bedroeg het **aandeel niet-Belgen** 5,7% van het totaal aantal zelfstandigen. Sedert 2003 neemt dat aandeel gestaag toe. (Bron: éénmeting Pact 2020)

Om de evolutie in de doorgroei van bestaande ondernemingen na te gaan moet er naar het aandeel gazellen of **snelgroeiende ondernemingen**. De meest recente gegevens hiervoor betreffen 2009. In dit crisisjaar moesten we een terugloop vaststellen van het aandeel gazellen onder de middelgrote ondernemingen van 10% in 2008 naar 7% in 2009. (Bron: VRIND)

Internationaal ondernemen

Vlaanderen wint aan buitenlandse industriële investeringen uit groeilanden. In 2010 werden er 155 nieuwe **buitenlandse directe investeringen** gerealiseerd in Vlaanderen voor een investeringsbedrag van 2,03 miljard euro en een tewerkstelling van 3.481 jobs. Na het zwakke jaar 2009, is Vlaanderen terug op het niveau van voor de crisis. Het zijn vooral de greenfield investeringen die sterk in de lift zitten met een aandeel van bijna 50% van alle investeringen, daar waar dit de afgelopen jaren rond de 40% schommelde.

Opvallend is dat “manufacturing” qua type investeringsactiviteit de koppositie neemt (bijna 30%) vóór logistieke projecten en Sales & Marketing activiteiten. Ook de sterke toename van O&O projecten, die hun aandeel van 6% in 2009 naar 15% in 2010 zien stijgen, is opvallend. Wat de oorsprong van de buitenlandse investeringen betreft, valt vooral de opmars van Azië op dat met een aandeel van 31% van alle investeringen een vooruitgang boekt van 11%. Daarmee gaan ze voor het eerst Amerika voorbij dat status quo blijft qua marktaandeel. Europa kent in absolute cijfers een lichte stijging maar verliest wel 11% aandeel in de totale investeringen. (Bron: FIT)

De Vlaamse **goederenexport** kende in 2010 een fors herstel na de inzinking in 2009. De Vlaamse goederenuitvoer bedroeg 256 miljard euro in 2010, of 17,2% meer dan in 2009. Maar toch is de zware terugval van 2009 hiermee nog niet volledig weggewerkt: toen daalde de goederenexport immers met 17,9%.

Het herstel van de Vlaamse uitvoer komt vooral op naam van de afzetmarkten buiten de EU27. De nieuwe groeimarkten zijn daarbij zeer belangrijk: Zuid-Amerika (+53,1%), BRIC (+45,1%), Azië

¹ Frankrijk, Denemarken, Duitsland, Spanje, Nederland en het Verenigd Koninkrijk

(+36%) en N11 (+27,1%). Toch blijft de Vlaamse internationale handel vooral gericht op de landen van de EU en vooral op de buurlanden. In 2010 was het aandeel van EU-27 in de Vlaamse export 71,4% (2009: 74,4%). (Bron: FIT)

Uit de **IOA-enquête** 2011 van de Stichting Innovatie & Arbeid van de SERV bleek dat ruim de helft van de ondernemingen (53,0%) in de periode 2009-2010 nieuwe producten of diensten op de markt bracht. 27,0% van die nieuwe producten die in de markt werden gezet, waren enkel voor de onderneming nieuw; 7,0% nieuwe producten of diensten waren effectief nieuw voor de markt en 19,0% was een mix van beide. Een gemiddelde Vlaamse onderneming met 10 of meer werknemers haalt 10,9% van de omzet uit nieuwe of verbeterde producten en diensten. Dat is echter een daling met 5,9% tegenover 2007. (Bron: SERV)

Er kan geconcludeerd worden dat na de financieel-economische crisis, de economie in het Vlaamse Gewest zich goed herstelde. De export doet het goed, buitenlandse investeringen trekken aan, de werkloosheid daalt, en er wordt aandacht geschonken aan innovatie. Het ondernemerschap veert op. De aanslepende onrust op de financiële markten door de Eurocrisis tast echter het vertrouwen aan van de Vlaamse ondernemers en consumenten. De conjunctuur indicatoren kennen daarom een neergaande trend en prognoses voor middellange termijn wijzen op een groeivertraging. Dit vergt van het economisch beleid een grote alertheid maar ook durf om de noodzakelijke transformatie en groei te ondersteunen.

III. Bedrijven door crisis helpen

1. Waarborgregeling / Gigarant

ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV) verstrekt, in naam en voor rekening van het Vlaamse Gewest, waarborgen aan financiële instellingen, zoals banken en leasingmaatschappijen. Dat laat hen toe om meer financiering aan te bieden aan ondernemingen en dat tegen aantrekkelijker voorwaarden.

PMV verleent twee soorten waarborgen. Zolang het waarborgbedrag onder anderhalf miljoen euro per onderneming blijft, vallen de verstrekte waarborgen onder de zogenaamde “*generieke*” Waarborgregeling. Voor hogere waarborgbedragen kan men een beroep doen op *Gigarant*.

De versoepelingen van het eerste en het tweede urgentiebesluit zijn ondertussen permanent opgenomen in de generieke Waarborgregeling. Het Urgentiebesluit ter dat voorzag in waarborgen voor overbruggingsfinanciering werd daarentegen stopgezet op 30 juni 2011.

De doorgevoerde aanpassingen aan de Waarborgregeling hebben hun nut duidelijk bewezen. Vergeleken met 2008, verdubbelde in 2009 en in 2010 het gebruik van de Waarborgregeling tot respectievelijk 204 miljoen euro en 215 miljoen euro. Het aantal gewaarborgde dossiers groeide in 2010 met 12%, tot 1.668 dossiers. Sinds de start tot en met 31 juli 2011 genoten al 4.673 ondernemers van de Waarborgregeling, voor een totaalbedrag van 793 miljoen euro in 6.515 verbintenissen. Dankzij die waarborgen konden zij bankkredieten krijgen voor in totaal meer dan 1,3 miljard euro. De kredieten die dankzij de Waarborgregeling werden verstrekt, hebben op hun beurt voor bijna 1,8 miljard euro aan investeringen mogelijk gemaakt. Dit betekent dat voor elke euro waarborg meer dan 2,2 euro investeringen worden gerealiseerd. Dat wijst op de aanzienlijke hefboomwerking van de generieke Waarborgregeling. De verruiming naar overbruggingskredieten met het urgentiebesluit ter zorgde tot 30 juni 2011 voor de aanmelding van 209 verbintenissen voor een totaal gewaarborgd bedrag van 62 miljoen euro.

De toename van het aantal dossiers in portefeuille bij Waarborgbeheer zet uiteraard ook druk op de verliesfinanciering. Bovendien laat, naast het effect van de verhoogde productie tijdens de laatste jaren, ook het hoge aantal faillissementen bij de Vlaamse ondernemingen zich voelen in de uitbetalingen aan de banken. Daarom werd bij de begrotingsopmaak voor 2011 de verliesfinanciering van de Waarborgregeling geraamd op 21,5 miljoen euro.

Gigarant werd tijdens de economische crisis in 2009 opgericht om ad hoc crisiswaarborgen toe te kennen aan bedrijven die niet in aanmerking komen voor de generieke Waarborgregeling. *Gigarant* is een instrument voor KMO's en grote ondernemingen die behoefte hebben aan kredietwaarborgen boven de anderhalf miljoen euro.

De regeling was oorspronkelijk voorzien als een tijdelijke maatregel tot 31 december 2010. Inmiddels werden echter de nodige regelgevende bijsturingen doorgevoerd zodat *Gigarant* voor onbepaalde duur verder ad hoc waarborgen kan afleveren mits het totaalbedrag aan uitstaande waarborgen het waarborgplafond van 1,5 miljard euro niet overschrijdt.

Op deze wijze opereert *Gigarant* complementair met de generieke waarborgregelingen wat betreft het waarborgbedrag. De inzet van *Gigarant* als continue financieringsmaatregel doet de noodzaak vervallen om in het kader van de generieke waarborgregeling hogere bedragen te kunnen waarborgen. Daarom zal er voorlopig geen verder initiatief genomen worden om d.m.v. een aanmelding bij de Europese Commissie te trachten het waarborgbedrag voor de generieke regeling op te trekken.

Per einde maart 2011 had *Gigarant* informele gesprekken gevoerd met een 75-tal bedrijven. Daarvan hebben 27 bedrijven tot dusver een waarborgaanvraag ingediend, waarvan er 19 werden goedgekeurd,

goed voor een waarborgbedrag van 509 miljoen euro en een totaal kredietbedrag van 899 miljoen euro. Bij het gros van de ingediende dossiers heeft de interventie van Gigarant tot een oplossing geleid, wat niet noodzakelijk betekent dat hiervoor steeds daadwerkelijk een waarborg van Gigarant afgeleverd werd. Per einde juni 2011 werden dertien waarborgen effectief gerealiseerd, goed voor een totaal van 428 miljoen euro aan toegekende waarborgen die 736 miljoen euro aan kredieten mogelijk maakten. Vandaag, met inachtneming van al doorgevoerde kapitaaldelgingen, heeft Gigarant een uitstaand risico van 291 miljoen euro.

Aangezien Gigarant voor haar prijszetting valt onder de strikte Europese prijszettingsrichtlijnen en in tegenstelling tot de generieke Waarborgregeling 'stand alone' winstgevend moet zijn, zal dit instrument voornamelijk slagkracht hebben bij ondernemingen met enerzijds wel een realistisch businessplan maar met anderzijds een tijdelijk financieringsprobleem waarbij het onderliggend risico te hoog is voor de banken. Voorts kan elke onderneming de waarborg steeds voortijdig kosteloos beëindigen, zodra het voor de bank terug aanvaardbaar is om zonder de Gigarant overheidswaarborg door te gaan.

Gezien de hogere waarborgbedragen per dossier volgt Gigarant haar risico's 'hands on' op met een klein team van financiële specialisten die nauw vertrouwd zijn met de kredietbeslissingsprocessen binnen de kredietinstellingen in Vlaanderen.

In het kader van de mogelijke weerslag van de invoering van de Basel III-richtlijnen op het algemeen kredietbeleid naar ondernemingen vanuit de lokale financiële instellingen, zal Gigarant de komende jaren wellicht een belangrijke rol dienen op te nemen.

De Gigarant-waarborgen kunnen dan ook effectief bijdragen tot het behoud en de transformatie van het economisch weefsel in Vlaanderen.

2. Ondersteuning van bedrijven in moeilijkheden

Het hoge aantal faillissementen onderstreept de blijvende noodzaak van een specifiek beleid om de continuïteit van bedrijven te ondersteunen. Om bedrijven te sensibiliseren voor een proactieve opstelling t.o.v. hun continuïteit werd het Preventief Bedrijfsbeleid in het leven geroepen. Preventief bedrijfsbeleid is gebaseerd op een akkoord tussen de sociale partners in de schoot van het VESOC. In dit akkoord wordt sterk de nadruk gelegd op het vrijwillige initiatief door de bedrijven, maar eveneens op aanmelding van mogelijke continuïteitsproblemen via werknemers. Het Agentschap Ondernemen wordt bij het uitbouwen van dit beleid geadviseerd door het daartoe opgerichte paritair samengestelde Comité Preventief Bedrijfsbeleid.

De tussenkomst van het agentschap voorziet in sensibilisering en na aanmelding van het bedrijf kan een beroep gedaan worden op volgende diensten:

- Financiële en operationele analyse (ondernemingsscan),
- opmaak van een doorstartplan door erkende dienstverlener met tussenkomst van de kmo-portefeuille en
- begeleiding bij de implementatie daarvan door erkende dienstverlener met tussenkomst van EFRO project.

Preventief Bedrijfsbeleid (PBB) is niet bedoeld voor ondernemingen in moeilijkheden (curatief optreden) maar richt zicht tot bedrijven die dreigen in moeilijkheden te geraken. Tot op vandaag wordt de zgn. 'code oranje' gehanteerd bij het bepalen of de onderneming gebruik kan maken van het stappenplan PBB. Als drempels gelden dat het eigen vermogen groter of gelijk is aan de helft van het bedrijfskapitaal en kleiner dan het volledige bedrijfskapitaal.

Het Agentschap Ondernemen zal in overleg met het Comité verder werk maken van de ambtshalve screening van risicovolle sectoren of regio's. Het Comité stelt in dit verband voor om de preventieve opdracht uit het decreet op te starten met de analyse van één sector en dat deze analyse in eerste

instantie moet leiden tot aanbevelingen naar het beleid toe. Hierover zal teruggekoppeld worden naar VESOC.

Sinds de opstart van het Comité in 2009 en na het vastleggen van de nodige werkwijzen, heeft het Agentschap Ondernemen belangrijke inspanningen geleverd tot bekendmaking van het initiatief. Desondanks blijft het effectieve gebruik van het systeem zeer beperkt.

Zo werden er slechts 85 dossiers aangemeld (vrijwillige en niet-vrijwillige meldingen), waarvan circa ¼ aan de voorwaarden (code oranje = 50 % bedrijfskapitaal $\leq$ EV < 100 % bedrijfskapitaal) voldoen om het traject Preventief Bedrijfsbeleid aan te vangen en te doorlopen. In 8 gevallen werd/wordt een doorstartplan gemaakt. Momenteel zijn er 4 deels met de kmo-portefeuille gefinancierde doorstartplannen.

Na een positief advies van de SERV over het voorstel voor de mogelijke verruiming van de toepasbaarheid van de PBB-instrumenten (Preventief BedrijfsBeleid) werd een aanmelding gedaan bij de EU-commissie. Het was de bedoeling de toegangsdrempel (code oranje) uit te breiden met de bedrijven die vallen onder code “rood” (EV<50% van het bedrijfskapitaal, doch nog steeds positief).

Midden juni 2011 heeft de juridische dienst van de EU geoordeeld dat ondernemingen in moeilijkheden moeten uitgesloten blijven van alle steunvormen, tenzij deze die onder de Richtsnoeren inzake reddings- en herstructureringssteun vallen.

Uit deze reactie blijkt dat het uitwerken van een betere en meer doeltreffende definitie van een “bedrijf dat dreigt in moeilijkheden te geraken” aangewezen is. Dit zou alsnog een efficiëntere instroom van bedrijven mogelijk kunnen maken. Een groot aantal dossiers die nu uitgesloten zijn zouden op die manier toch nog kunnen in aanmerking worden. Dit wordt opgenomen in het comité en hierover zal regelmatig teruggekoppeld worden naar VESOC.

Tegelijkertijd moet de bekendmaking van de maatregel worden vergroot en geoptimaliseerd, dit voornamelijk bij de intermediären. Op gerichte wijze zal samenwerking en betrokkenheid nagestreefd worden van specifieke tussengroepen (kredietinstellingen, erkende dienstverleners, accountants en revisoren in direct contact met bedrijven, bedrijfsorganisaties,...). Om de toename van het gebruik van de aangeboden instrumenten te bewerkstelligen zal het essentieel zijn om ondernemers vertrouwen te bieden in het PBB. Tevens wordt alles in het werk gesteld om ook de signaalfunctie te verduidelijken m.b.t. de werknemers(organisaties) die via het Comité Preventief Bedrijfsbeleid passende tussenkomsten kunnen initiëren.

3. Gefailleerden en armoede bij zelfstandigen

Uit een nieuw onderzoek van de Hogeschool Gent naar de beeldvorming van de Vlaming rond gefailleerden en herstarters bleek dat de perceptie m.b.t. faillissementen eerder negatief is en het stigma op falen dus nog steeds aan de orde is. Zo beweerde ong. 70% van de respondenten steeds “op zijn/haar hoede te zijn voor ondernemers die ooit failliet zijn gegaan” en “63% gaf aan liever niets meer met een bedrijf te maken te hebben als het in financiële moeilijkheden verkeert”. Daarenboven blijkt uit de enquête dat men vaak het onderscheid niet maakt tussen frauduleuze en niet-frauduleuze faillissementen. De beeldvorming t.a.v. herstarters lijkt bij de respondenten van de enquête op het eerste zicht iets positiever. “Meer dan 80% van de respondenten is van mening dat een gefailleerde zelfstandig ondernemer moet kunnen herstarten en 2 op 3 respondenten vindt dat de samenleving een nieuwe start voor gefailleerden moet ondersteunen”. Desalniettemin denkt “61% van de respondenten dat gefailleerde ondernemers met een nieuw bedrijf niet succesvoller zullen zijn dan ondernemers die voor de eerste maal een bedrijf opstarten”.

Het stigma op falen is slechts één van de problemen waar een ondernemer mee te maken kan krijgen na een faillissement. De ondernemer kan door het faillissement ook persoonlijk in financiële moeilijkheden terechtkomen en in de armoede verzeild raken. Armoede treedt evenwel ook bij de nog

actieve zelfstandigen op. Zo bewijst de studie m.b.t. armoede bij zelfstandigen van Johan Lambrecht en Wouter Broukaert. Volgens de studie bevonden² ongeveer 15 procent van de zelfstandigen² zich minstens gedurende 6 jaar onder de armoedegrens³.

Er worden vanuit het economische beleid een aantal maatregelen getroffen om in eerste instantie te voorkomen dat zelfstandigen in de armoede belanden. Zo worden er initiatieven genomen om er voor te zorgen dat (pre-)starters een degelijke voorbereiding kunnen genieten en om ook na de opstart blijvend aandacht te besteden aan de professionalisering van de bedrijfsvoering. Zowel een goede voorbereiding als (pre-)starter als ondersteuning bij de professionalisering van de bedrijfsvoering kunnen de overlevingskansen van het bedrijf van de ondernemer verhogen. Niettegenstaande blijven een behoorlijk aantal bedrijven failliet gaan en ondernemers in armoede belanden. De oorzaken hiervan liggen immers vaak niet bij de ondernemer zelf maar zijn evengoed te vinden in externe factoren (zoals de economische conjunctuur, tegenslagen, wanbetalers, ...). Het is dan ook belangrijk dat deze personen niet in de kou blijven staan en met hun problemen terecht kunnen bij professionele begeleiding. Het bieden van een tweede kans voor ondernemers is essentieel voor een ondernemende cultuur.

Opvang van gefailleerden en ondernemers in nood: Tussenstap

De opvang van gefailleerden en ondernemers in nood is een blijvend aandachtspunt. Het is van belang dat deze groep toegang heeft tot psychologische en administratieve hulp en tot begeleiding. Ondernemers in nood zoeken immers naar antwoorden op hun vragen rond:

- bedreigingen voor het voortbestaan van hun zaak;
- een gedwongen stopzetting van hun onderneming;
- knelpunten die specifiek zijn voor tweedekansondernemers.

Daarnaast hebben ze veelvuldig nood aan een individueel gesprek waarbij een totaalbeeld van hun probleem of problemen wordt opgemaakt.

Via de ondersteuning van projecten van de VZW Zenitor, afdeling Tussenstap, werden tot op heden een aantal initiatieven gesteund ter bestrijding van armoede bij zelfstandigen. De vraag van de ondernemers overtreft echter nog ruimschoots de opvangcapaciteit van de organisaties die op dit vlak actief zijn.

In het kader van het Vlaams actieplan ter bestrijding van de armoede zal dit ad hoc beleid daarom structureel verder uitgebouwd worden. Daartoe zal in 2012 bijkomend worden geïnvesteerd in opvangcapaciteit door een verdubbeling van de subsidie aan de vzw Zenitor en de omzetting van de projectsubsidie in een nominatim subsidie.

Daarnaast zullen in het najaar van 2011 en 2012 ook inspanningen gedaan worden om de beschikbare middelen efficiënter in te zetten. Daartoe werd overleg opgestart tussen de vzw's Zenitor en EFREM – een organisatie voor hulpverlening aan zelfstandigen in moeilijkheden – om voor beide organisaties te komen tot een strategische meerjarenvisie.

² Hierbij ging het om de zelfstandigen in hoofdberoep die in 2006 minstens 7 opeenvolgende jaren een inkomen uit een zelfstandige hoofdactiviteit hadden.

³ Opgelet: bij deze vergelijking van de inkomens van zelfstandigen met de Europese armoedegrenzen werd geen rekening gehouden met bijkomende individuele belastingvoordelen waardoor bovenstaand percentage misschien een te pessimistisch beeld van de realiteit schetst.

4. Rentetoelage Hinder Openbare Werken

De niche maatregel “Rentetoelage bij Hinder door Openbare Werken” tracht de gevolgen van openbare werken voor zelfstandigen en KMO’s zo beperkt mogelijk te houden.

Door de goedkeuring van de aanpassing van het decreet van 7 juli 2006 in het Vlaamse Parlement op 19 november 2010 en door het uitvoeringsbesluit van de Vlaamse Regering van 17 december 2010 werd deze maatregel vanaf 1 januari 2011 uitgebreid naar bestaande kredieten die voor de start van de openbare werken werden aangegaan voor de financiering van investeringen of activiteiten van de onderneming. Voordien was de maatregel alleen bestemd voor nieuw afgesloten overbruggingskredieten.

Sindsdien is de instroom van aanvragen aanzienlijk toegenomen (26 in 2010, 138 in de eerste zes maanden van 2011). Door de uitbreiding is de maatregel een aantrekkelijk instrument geworden waarvan de getroffen zaken graag gebruik maken in de financieel moeilijke hinderperiode.

Met de hulp van banken en lokale besturen is men erin geslaagd om de maatregel alom bekend te maken in de vijf Vlaamse provincies.

In 2010 werd in 27 dossiers 172.701,21 euro rentetoelage toegekend. In de eerste helft van 2011 werd in 103 dossiers 831.850,27 euro rentetoelage toegekend. Naar aanleiding van de eerste begrotingscontrole van 2011 diende het initiële budget van 500.000 euro van de rentetoelage te worden verhoogd naar 1.000.000 euro.

De toename van het aantal aanvragen blijkt van structurele aard maar ook beheersbaar te zijn. Niettemin blijft verdere monitoring noodzakelijk. Op basis van de verwachte jaarlijkse instroom van aanvragen zal voor 2012 het budget worden opgetrokken tot 2.000.000 euro.

5. Informatie en communicatie over de financiering van ondernemingen

De monitoring van de kredietverlening aan ondernemingen, die in 2009 naar aanleiding van het volledig uitbreken van de financieel-economische crisis werd ingezet, werd in 2010 en begin 2011 voortgezet. In het voorjaar van 2011 werd deze rapportering omgevormd en ze bestaat nu als een webpagina (www.ewi-vlaanderen.be) die naast regelmatige updates betreffende de huidige toestand, ook extra informatie verschaft voor de geïnteresseerde leek en doorverwijst naar de bevoegde instellingen die informatie en cijfergegevens verschaffen betreffende het onderwerp.

Hoewel zonder twijfel gesteld kon worden dat 2011, in vergelijking met de voorgaande jaren, wat betreft de kredietverlening aan ondernemingen een stuk positiever ingeschat kon worden, is de nood om de monitoring in stand te houden niet verdwenen. Om grootschalige rampscenario’s te vermijden hebben de verschillende overheden grote inspanningen moeten leveren om gevolgen van de financieel-economische crisis in te perken, met diepgaande gevolgen voor hun begrotingen.

Deze begrotingsperikelen kunnen verregaande gevolgen (afhankelijk van hun exposure) hebben voor banken en andere financiële instellingen. Dit kan de kredietverlening aan de Vlaamse onderneming wederom bemoeilijken en tevens ook verregaande gevolgen hebben voor de reële economie.

Een stabiele toekomst voor de financiële markten is dus nog verre van verzekerd en er heerst bovendien ook nog onzekerheid over de gevolgen die de invoering van de nieuwe Basel akkoorden zullen hebben op het financiële systeem.

Om dus tijdig problemen te kunnen detecteren en er correct en snel op in te kunnen blijven spelen, zal de monitoring van de kredietmarkten ook in 2012 voortgezet worden en indien nodig aangepast en verfijnd worden aan de mogelijk veranderende omstandigheden.

IV. Meer en sterker ondernemerschap

1. Actieplan Ondernemerschap

Eind 2010 werd het Actieplan Ondernemerschap aan de Vlaamse Regering voorgelegd. Het actieplan bepaalt de uitdagingen en bijgaande doelstellingen die de Vlaamse overheid op het vlak van startend ondernemerschap zal nastreven. Het actieplan concretiseert daarmee de doelstellingen die in het Pact 2020 m.b.t. ondernemerscultuur en nieuw ondernemerschap geformuleerd zijn. Het actieplan omvatte zowel lopende als nieuwe initiatieven die vanuit het beleidsdomein Economie genomen werden om de doelstellingen uit het actieplan na te streven.

In 2011 werd het actieplan Ondernemerschap verder aangevuld met nieuwe initiatieven vanuit het beleidsdomein Economie en tevens met initiatieven uit de beleidsdomeinen Werk, Innovatie, Onderwijs, Sociale Economie, Cultuur en Toerisme. Ondernemerschap is immers een transversale aangelegenheid die doorheen de verschillende domeinen van de samenleving en het beleid loopt. De aanvullingen vanuit de andere beleidsdomeinen maken het totaalbeeld m.b.t. de maatregelen die de Vlaamse overheid neemt om te sensibiliseren en te informeren rond ondernemerschap en (pre-) starters te begeleiden dan ook compleet. Nadat het aangevulde Actieplan aan de Vlaamse Regering is voorgelegd op 19 september 2011 is het bezorgd aan de SERV voor advies.

Hieronder wordt er dieper ingegaan op de nieuwe impulsen die in het kader van het Actieplan Ondernemerschap tot stand gekomen zijn.

Media-oproep

Uit de Global Entrepreneurship Monitor (GEM 2010) blijkt dat ondernemer worden nog steeds een te lage status geniet en dat er in Vlaanderen minder aandacht in de media wordt besteed aan ondernemerschap.

	Vlaanderen %	Referentielanden ⁴ %
Hoge status van ondernemers in land	52,62	70,56
Media-aandacht ondernemerschap	44,57	49,50

Tegen deze achtergrond werd op 31 maart 2010 een oproep gelanceerd naar onafhankelijke productiehuisen met de vraag projecten in te dienen die tot doel hebben de cultuur om te ondernemen te versterken en de negatieve beeldvorming rond ondernemers bij te stellen. De cofinanciering bedraagt ongeveer 2,5 miljoen euro. De programma's, waarvan hieronder een overzicht wordt gegeven, zullen vanaf 2011 en tot het voorjaar 2013 op verschillende zenders worden uitgezonden.

Productiehuis	Mediaproject	Zender
Sylvester productions	Eigen Baas	VTM
Sultan Sushi	"Welkom in de Innovatie"	VRT – Canvas
Red Pepper Media	Jonge Bazen	Kanaal Z

⁴ Frankrijk, Denemarken, Duitsland, Spanje, Nederland en het Verenigd Koninkrijk

Audio Video Studio	Wolkenkrabbers	Stories TV
Creax Productions	Open ondernemerschap: Het Innovatiekanaal	Kanaal Z
Off World	Later als ik groot ben	KetNet
deMensen	Ondernemer gezocht	VRT – Eén
Sylvester Productions	Crème de la Crème	VTM

Brugprojecten economie-onderwijs

Via de brugprojecten worden er middelen voorzien voor projecten waar samenwerkingsverbanden gecreëerd worden met het oog op het tot stand brengen van nieuwe vormen van kennisuitwisseling tussen het bedrijfsleven en het onderwijs.

De projecten die in de oproep van 2010 voor steun geselecteerd werden zullen in de loop van 2011 op kruissnelheid komen. Projecten die bij de oproep 2008 werden gesteund zullen grotendeels beëindigd zijn en het voorwerp uitmaken van een evaluatie zowel op projectniveau als op het niveau van de oproep zelf.

Binnen de huidige legislatuur zullen er de nodige middelen vrijgemaakt worden voor een nieuwe oproep in 2012. Daarbij wordt er ook ruimte voorzien voor valorisatietrajecten van de goede praktijken uit de vorige oproepen Brugprojecten. De concrete invulling van de oproep zal gebeuren in afstemming met de beleidsdomeinoverschrijdende werkgroep ondernemerschapsonderwijs.

Vlaamse Jonge Ondernemingen (Vlajo) – Stichting Onderwijs en Ondernemen (UNIZO)

Op het vlak van ondernemerschapsonderwijs werden enkele basispartners erkend die voor hun werking structureel gefinancierd worden.

Zo werd er in 2011 een ad nominatim subsidie van 990.000 euro toegekend aan de vzw Vlaamse Jonge Ondernemingen. In het schooljaar 2011-2012 zal Vlajo 32.500 studenten bereiken met de verschillende producten ‘.

Het meerjarenplan van Vlajo uit 2009 voorziet een bereik van 100.000 studenten tegen 2014. In 2012 wordt voor de vzw Vlajo een groei in de kredieten voorzien om dit ambitieus groeipad op vlak van leerlingenbereik te kunnen realiseren. Daarnaast zullen de projectmatige acties of initiatieven van deze vzw – veelal gefinancierd via het instrument van de brugprojecten economie-onderwijs – worden geïncorporeerd in de structurele financiering.

In 2011 werd eveneens een ad nominatim subsidie van 270.000 euro toegekend aan de Private Stichting Onderwijs en Ondernemen van UNIZO.

Dit gebeurde met het oog op het realiseren van de volgende operationele doelstellingen:

- Verspreiding en toepassing van de Leeronderneming in het secundair onderwijs;
- en in het hoger onderwijs;
- spelonderwijs ondernemingszin ontwikkelen in het basisonderwijs;
- training ‘Ondernemerscompetenties’, voor lesgevers.
- uitbouwen van een systematische samenwerking met het hoger onderwijs inzake professioneel ondernemerschap.

Ook voor de Private Stichting Onderwijs en Ondernemen van UNIZO zal er in 2012 een incorporatie van de projectmatige acties of initiatieven plaats vinden in de structurele financiering; dit middels een eventuele verhoging van de kredieten.

Daarnaast zal het Agentschap Ondernemen het initiatief nemen om met de VZW Vlajo en Stichting Onderwijs en Ondernemen in overleg te treden om de werking van beide actoren beter op elkaar af te stemmen.

Ondernemingsplanwedstrijd

Een goed uitgewerkt ondernemingsplan is essentieel voor een succesvolle start van een onderneming. Al te vaak blijkt een te weinig doordacht plan een struikelblok te zijn bij het vinden van financiering. De Ondernemingsplanwedstrijd Vlaanderen die in 2011 gegund werd, draagt bij tot de sensibilisering over het belang van een goed ondernemingsplan naar studenten en het brede publiek. Het wedstrijdelement en de aangeboden coaching in de loop van de wedstrijd zullen bijdragen aan de verhoging van de kwaliteit van de plannen van de deelnemers.

De ondernemingsplanwedstrijd Vlaanderen richt zich op 2 verschillende doelgroepen: onderwijs en het brede publiek. Jaarlijks zullen 3 wedstrijden georganiseerd worden: één wedstrijd voor leerlingen van de derde en vierde graad secundair onderwijs, één wedstrijd voor studenten hoger onderwijs en één wedstrijd voor het brede publiek met aandacht voor specifieke doelgroepen zoals potentiële gazellen, allochtonen, vrouwen, laaggeschoolden en 50+ers.

Voor wat betreft studenten zal de wedstrijd leiden tot een realistischer beeld over ondernemerschap. De wedstrijd draagt tevens bij tot het aanscherpen van ondernemingszin en ondernemerscompetenties bij jongeren. Voor wat betreft de wedstrijd voor het brede publiek zal de wedstrijd leiden tot meer en beter ondernemerschap. Deelnemers worden door een pool van experts begeleid bij de opmaak van hun ondernemingsplan..

De eerste wedstrijdeditie start in september 2011.

Maatregel 'steun voor advies aan prestarters'

Om de kwaliteit van de startende ondernemer in Vlaanderen te verhogen en zijn overlevingskansen op te trekken, werden door het Agentschap Ondernemen in 2011 een aantal maatregelen gelanceerd gericht op prestarters. Dit initiatief past in de VESOC-afspraken rond het Werkgelegenheids- en Investeringsplan (WIP).

De **generieke steunmaatregel** zorgt ervoor dat prestarters advies kunnen inwinnen over de haalbaarheid van hun project en de advieskosten grotendeels kunnen recupereren, ongeacht of er wordt opgestart of niet.

De uitvoering van de maatregel gebeurt door organisaties die ervaring hebben met adviesverlening aan prestarters.

Voor de opmaak van een haalbaarheidsstudie wordt van de kandidaat-starter een zeer beperkte eigen inbreng gevraagd van 100 euro, teneinde hem te responsabiliseren. De organisaties ontvangen bovenop de prijs die de prestarter betaalt, een forfaitaire vergoeding van 800 euro. De maatregel 'steun voor advies aan prestarters' is een pilootproject met een operationele looptijd van 2 jaar. Het quotum wordt voorzien voor het adviseren en begeleiden van 2.500 haalbaarheidsstudies. Het project wordt maximaal 1 jaar verlengd.

Naast een generieke maatregel voor prestarters werden er in 2011 **specifieke maatregelen** gelanceerd voor volgende doelgroepen:

- personen met een achterstand inzake ondernemerschap in de maatschappij met volgende subdoelgroepen:
 - allochtonen;
 - personen met een arbeidshandicap;
 - ouderen (50+);
 - vrouwen.
- starters met een hoog groeipotentieel.

Deze projecten voor doelgroepen bieden trajectbegeleiding aan en zijn additioneel aan de generieke maatregel en het bestaande aanbod van tools, diensten en instrumenten dat al op de markt aanwezig is. De projecten voor doelgroepen besteden extra aandacht aan een aantal specifieke punten die bij de respectievelijke doelgroepen meer spelen dan bij de gemiddelde kandidaat-starters.

Het Agentschap Ondernemen beoogt een kwalitatieve uitvoering van de maatregelen en heeft hiervoor in 2011 een ‘internationaal onderzoek naar werkende praktijken ter ondersteuning/stimulering van het ondernemerschap van prestarters en starters’ laten opstarten. De resultaten van dit onderzoek zullen gebruikt worden om de kwaliteit van de gesteunde dienstverlening te verbeteren. Naast deze kwaliteitstoename is het tevens de bedoeling om de dienstverleners beter te laten samenwerken.

Gelijke kansen in ondernemen

Het beleidsdomein Economie heeft, zich, ingeschreven in het Vlaamse gelijkekansenbeleid m.b.t. gender en toegankelijkheid. De doelstellingen luiden: “Tegen 2020 neemt het ondernemerschap bij vrouwen (en allochtonen en ouderen) toe tot het niveau dat evenredig is met hun aanwezigheid in de beroepsbevolking”, “Gegevens m.b.t. gender (loopbaan, slaagkansen, etc.) in ondernemen worden systematisch bijgehouden en opgevolgd” en “De principes van Universal Design worden gepromoot bij partnerorganisaties”. Het beleidsdomein zal zich in de toekomst ook inschrijven in het gelijkekansenbeleid m.b.t. personen met een (arbeids-)handicap en in het integratiebeleid van de Vlaamse Regering.

Zoals geschetst, werd in 2011 met de lancering van de oproep “steun voor advies aan prestarters met aandacht voor doelgroepen” de generieke maatregel voor prestarters aangevuld met specifieke projecten die zich ondermeer op allochtonen, personen met een arbeidshandicap en vrouwen richten (zie eerder in dit punt). Dit is een belangrijke stap in het streven naar een meer evenredige vertegenwoordiging van deze groepen in ondernemerschap. Het is echter niet alleen van belang om oog te hebben voor de specifieke punten waarmee deze kandidaat-starters meer worden geconfronteerd dan de gemiddelde kandidaat-starters. De dienstverlening die het Agentschap Ondernemen en haar partners gedurende de gehele levensfase van een onderneming (niet alleen naar pre-starters) aanbiedt, dient eveneens gericht te zijn op alle ondernemers onafhankelijk van hun ras, huidskleur, afkomst, etnische of nationale afstamming, geloof, levensbeschouwing, leeftijd, geslacht, seksuele identiteit, handicap of gezondheidstoestand.

Er zal daarom in de loop van 2011-2012 een leertraject opgezet worden waarin de huidige inzichten inzake het stimuleren van ondernemerschap rekening houdend met de diversiteit in de samenleving verzameld en geanalyseerd zullen worden. Er zal daarbij ook onderzocht worden hoe het Agentschap Ondernemen als regisseur de dienstverleners kan ondersteunen in het doorvoeren van een diversiteitsbeleid in hun ondersteuningsaanbod. Tot slot zullen er eveneens een aantal dialoogmomenten georganiseerd worden tussen de overheid, de dienstverleners en de ondernemers zelf om na te gaan waar er nog verbeterpunten zitten en om ervaringen met elkaar te delen om zo op lange termijn tot een gezamenlijke dienstverlening te komen die optimaal toegankelijk is voor

iedereen. Het stimuleren van netwerkvorming tussen de verschillende actoren speelt hier een belangrijke rol in.

Actieplan ondernemerschapsonderwijs

In april 2011 werd een intentieverklaring m.b.t. ondernemerschapsonderwijs ondertekend samen met de Vlaams minister bevoegd voor Werk, Philippe Muyters en de Vlaams minister bevoegd voor Onderwijs, Pascal Smet. Via het ondertekenen van deze intentieverklaring werd tussen het beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie, het beleidsdomein Werk en Sociale Economie, het beleidsdomein Landbouw en Visserij en het beleidsdomein Onderwijs en Vorming afgesproken om voortaan een afgestemd en geïntegreerd beleid inzake ondernemerschapsonderwijs te voeren. Hierbij werd afgesproken op twee aspecten te focussen, met name enerzijds leerlingen en studenten een ondernemende attitude bijbrengen en anderzijds leerlingen en studenten de nodige competenties voor het zelfstandig ondernemerschap bijbrengen en hen stimuleren de keuze te maken voor het zelfstandig ondernemerschap.

De betrokken beleidsdomeinen hebben een Actieplan Ondernemerschapsonderwijs 2011-2014 uitgewerkt waarin verscheidene initiatieven zijn opgenomen om ondernemingszin en ondernemerschap nog verder te stimuleren via het onderwijs. Dit actieplan zal in het najaar 2011 gepubliceerd worden. Het Agentschap Ondernemen zal in dit kader in het najaar 2011 – begin 2012 verscheidene workshops rond het Startkompas geven aan leerkrachten en studenten lerarenopleiding. Daarnaast zullen de nodige middelen vrijgemaakt worden voor een nieuwe oproep Brugprojecten Economie-Onderwijs in 2012 (zie hiervoor). Het Agentschap Ondernemen zal ook in het kader van het Actieplan Ondernemerschapsonderwijs het initiatief nemen om met de VZW Vlajo en Stichting Onderwijs en Ondernemen (zie eerder in dit punt) in overleg te treden zodat zij vanaf 2013 een gemeenschappelijk activiteitenvoorstel, begroting en rapportering indienen.

2. Een professionalisering van de bedrijfsvoering

De Vlaamse overheid zorgt ervoor dat er in samenwerking met intermediaire dienstverleners een uitgebreid aanbod aan professionele opleidingen en begeleiding ter beschikking staat van de ondernemer en zijn of haar medewerkers. Onder meer de peterschapsprojecten spelen hierop in. Voor een vraaggerichte aanpak wordt de kmo-portefeuille voort ingezet en bekijken we in het licht van de strategische beleidsdoelstellingen enkele belangrijke mogelijke uitbreidingen van dit instrument.

Peterschapsprojecten

De meest fundamentele bijsturing van de peterschapsprojecten in 2011 bestaat erin een tweesporenbeleid te introduceren, met enerzijds de klassieke wedstrijdformule voor nieuwe organisatoren en organisatoren met onvoldoende track record (lancering van de oproep is voorzien in het derde kwartaal van 2011) en anderzijds beheersovereenkomsten met organisatoren die reeds een aantal jaar peterschapsprojecten hebben georganiseerd en die in het verleden bewezen hebben dat ze aan hun verplichtingen hebben voldaan. Op 29 april 2011 hechtte de Vlaamse Regering haar goedkeuring aan deze omvorming.

Op 4 mei 2011 werd een opdracht gelanceerd voor aanneming van diensten in de zin van artikel 5 van de wet van 24 december 1993 betreffende de overheidsopdrachten en sommige aannemingen van werken, leveringen en diensten.

De aanbestedingsprocedure liep in twee fasen. Een eerste fase heeft betrekking op de kandidaatstelling door geïnteresseerde organisatoren die menen te voldoen aan de vereisten. Na beoordeling van de kandidaturen worden de indieners die voldoen, in een tweede fase uitgenodigd een volledig uitgewerkte offerte in te dienen.

De geselecteerde organisatoren die vanaf de toekenning zullen werken via een beheersovereenkomst, zullen in het najaar van 2011 de nodige voorbereidingen treffen voor de omschakeling naar deze nieuwe aanpak. Zij zullen jaarlijks een contingent van -vooral generieke- peterschapsprojecten organiseren.

In het najaar van 2011 zal eveneens een nieuwe oproep gelanceerd worden via de klassieke wedstrijdformule. Deze oproep zal een thematische oproep zijn waarin naast doelgroepen, onder meer het Nieuw Industrieel Beleid (vergroening, verwitting, creativiteit,...) een belangrijke plaats zal innemen.

Kmo-portefeuille

Sinds 1 januari 2009 is de **kmo-portefeuille** in werking. Met dit laagdrempelig instrument wordt steun toegekend aan kleine en middelgrote ondernemingen voor ondernemerschapsbevorderende diensten. Ondernemingen kunnen via een eenvoudige internetapplicatie jaarlijks tot 15.000 euro subsidies ontvangen voor opleiding, advies, technologieverkenning (i.s.m. IWT) en advies voor internationaal ondernemen (i.s.m. FIT). Daarbovenop kan een onderneming tot 25.000 euro steun genieten voor strategisch advies. De steun bedraagt telkens 50%, met uitzondering van technologieverkenning waarbij de steun 75% is. Samengevat kunnen KMO's (inclusief beoefenaars van een vrij beroep) jaarlijks volgende steun genieten.

	Opleiding	Advies Ondernemen	Advies Internationaal Ondernemen	Advies Innoveren: technologieverkenning	Strategisch advies Ondernemen
Steunpercentage	50	50	50	75	50
Steunplafond per pijler	€ 2.500	€ 2.500	€ 5.000	€ 10.000	€ 25.000
Maximumsteun per jaar	€ 15.000				€ 25.000

De kmo-portefeuille kende in 2010 een groot succes. Er werd in totaal ruim 34 miljoen euro steun toegekend aan KMO's met een vestiging in Vlaanderen.

Enkele kerncijfers :

2010	Aantal ingediende projecten	Aantal goedgekeurde projecten	Aandeel toegekende subsidie in euro	Aandeel subsidie t.o.v. totale portefeuille
Opleiding	53.084	45.755	19.367.896,60	55,64
Advies	7.707	6.836	13.722.894,64	39,43
Strategisch advies	115	21	347.623,25	1,00
Internationaal advies (FIT)	104	87	291.812,26	0,84
Technologieverkenning (IWT)	263	227	1.077.270,84	3,09
kmo-portefeuille totaal	61.273	52.926	34.807.497,59	100

In september 2011 werd door de Vlaamse Regering beslist over enkele bijsturingen aan de kmo-portefeuille. Deze bijsturingen laten toe het instrument meer te richten op bepaalde beleidsuitdagingen, zoals opvolging en overname van KMO's en de vergroening van de Vlaamse economie. Concreet wordt een volwaardige pijler Strategisch Advies gecreëerd voor deze domeinen.

Ook zal verder nagegaan worden hoe de kmo-portefeuille verder ingezet kan worden en hoe bepaalde EFRO-projecten voor wat betreft advies aan individuele ondernemers kunnen overgaan in de kmo-portefeuille. In dit kader zal het EFRO-project Strategisch Ondernemen worden ingebed in de pijler strategisch advies van de kmo-portefeuille. Dit project ondersteunt KMO's die zich strategisch willen versterken door of de inschakeling van professionele adviesbureaus (steun 50% tot een max. van 10.000 euro) of door de aanwerving van een verantwoordelijke internationaal ondernemen of een kennismanager/creativiteitscoördinator (steun 50% tot een max. van 20.000 euro). Verschillende thema's komen hiervoor in aanmerking: exportmarketing; e-marketing; ICT; kwaliteits-, veiligheids-, en milieuzorg; design; kennisopbouw, -deling en -borging. Voor HR-advies in het kader van de kmo-portefeuille zal ook rekening worden gehouden met de loopbaanvisie zoals geformuleerd door de minister van Werk.

De meer gerichte steunverlening naar domeinen toe zal in 2012 verder uitgerold worden. Dit vergt ook een aangepaste erkenningsprocedure van de dienstverleners bij wie de KMO's subsidiabele diensten kunnen inkopen. Om de kwaliteit van de dienstverlening en een correcte toepassing van de kmo-portefeuille te kunnen verzekeren wordt er een eigen certificeringsmethode ontwikkeld. Deze methode zal ook toelaten de dienstverleners te screenen op hun inhoudelijke competenties voor de domeinen waarop ze wensen erkend te worden.

3. Geïntegreerd beleid voor overname en opvolging

De overdracht is na de start en de groei de derde cruciale fase in de levenscyclus van een onderneming. Het Agentschap Ondernemen ontwikkelde een draaiboek met een planning van de te nemen maatregelen om het geïntegreerd beleid voor opvolging en overname te kunnen uitvoeren. Dit draaiboek kwam tot stand na een beleidsvoorbereidend traject waarbij deskundigen, ondernemersorganisaties en projectpromotoren geconsulteerd werden.

Het masterplan voor opvolging en overname is er op gericht om de bedrijfscontinuïteit van bestaande ondernemingen door generatiewisseling of overname te stimuleren en in goede banen te leiden. Het masterplan omvat voor de periode 2011-2014 een reeks acties op vlak van bewustmaking, informatieverstrekking en begeleiding.

Het masterplan wordt gelanceerd in oktober 2011. De focus ligt op de bedrijfsleider die het einde van zijn loopbaan in zicht heeft. Een brede sensibiliseringsactie moet ondernemers bewust maken van het belang van een tijdige voorbereiding van de bedrijfsoverdracht. Belangrijke elementen in de bewustmakingscampagne zijn een brief aan ondernemers ouder dan 55 jaar, een mediacampagne om ook hun directe omgeving te bereiken en een folder die verspreid wordt samen met de brief en via evenementen in de Week van de bedrijfsoverdracht. Deze bewustmakingscampagne zal elk jaar worden herhaald.

De informatieverstrekking verloopt via brochures, infosessies en een portaalsite. De eerste infosessies vinden plaats in de laatste week van oktober tijdens de Week van de bedrijfsoverdracht.

Op vlak van begeleiding komen er subsidies voor kandidaat-overdragers die zich nog in de oriëntatiefase bevinden. Zij kunnen, via het EFRO-project Strategisch Ondernemen, beroep doen op individuele coaching bij het maken van fundamentele keuzes bij de voorbereiding van de bedrijfsoverdracht. Daarnaast wordt de kmo-portefeuille uitgebreid met subsidies voor strategisch advies over een overdrachtsplan. Hierdoor kan de ondernemer die met de overname- en

overdrachtsproblematiek te maken krijgt professioneel advies inwinnen met een financiële tegemoetkoming van de Vlaamse Overheid tot 25.000 euro.

Tevens worden de gesteunde projecten geëvalueerd. Op basis van deze evaluatie en de accenten voor de komende jaren wordt in 2012 een nieuwe oproep voor projecten of een aanbesteding gelanceerd.

In het eerste kwartaal van 2012 zullen ook de resultaten van de studie van het Steunpunt Ondernemen en Internationaal Ondernemen “De financieringsmogelijkheden en –moeilijkheden bij overnames door en van Vlaamse KMO’s” bekend gemaakt worden. Deze zal aanleiding geven tot een evaluatie van het bestaande instrumentarium op vlak van financiering van overnames.

In dezelfde periode zullen ook de resultaten van de studie “De ontwikkeling van een set indicatoren voor een monitoringinstrument voor de opvolgingsproblematiek en bedrijfsoverdracht in Vlaanderen” bekend zijn.

4. Doelgroepgerichte informatieverstrekking

Met het oog op een kwalitatieve informatieverstrekking en dienstverlening naar ondernemers en kandidaat ondernemers startte het Agentschap Ondernemen met een nieuw concept “Sector Accountmanagement”. Bij wijze van proef werd gestart met de domeinen logistiek, toerisme, creatieve sectoren en sociale economie. Vanuit dezelfde conceptuele benadering krijgt ook de onderwijssector bijzondere aandacht.

Vanuit contacten met de actoren (Agentschappen, organisaties,...) actief in de verschillende domeinen worden doelgroep gerelateerde behoeften bepaald. Samen met deze actoren zal doelgroepgerichte informatie worden aangeboden en wordt de vertaalslag van het bestaande generieke steuninstrumentarium naar de concrete mogelijkheden die deze maatregelen bieden voor de specifieke sectoren.

Op basis van de behoeften per doelgroep wordt onderzocht welke nieuwe relevante doelgroepgerichte acties en ondersteunende projecten kunnen ontwikkeld worden.

5. Integrerend ondernemerschapbevorderend netwerk

Het Vlaams Ondernemerschapbevorderend Netwerk (VON) van het Agentschap Ondernemen wil meer en sterker ondernemerschap stimuleren door kennis en ervaring uit te wisselen, projecten aan te zetten tot onderlinge structurele samenwerking en deze samenwerking te ondersteunen via allerlei middelen. Het VON organiseert hiertoe eveneens netwerksessies en opleidingen. Dit telkens over alle projecten die financieel ondersteund worden vanuit het Agentschap Ondernemen heen. Finaal moet dit de efficiëntie en de effectiviteit van zowel de subsidieverstrekking als de dienstverlening van de Vlaamse overheid ten goede komen en verhogen. Het VON is in eerste instantie een netwerk van intermediaire belangenorganisaties, promotoren en medewerkers die actief zijn op het vlak van ondernemerschapbevordering binnen de gesteunde projecten. Daarnaast bevinden zich onder de leden eveneens sectorfederaties, kenniscentra, onderwijsinstellingen en zuivere privébedrijven.

Het VON biedt informatie over meer dan 360 afgelopen projecten en alle toekomstige en lopende projecten. Het ledenaantal zit in stijgende lijn en het VON bereikt momenteel reeds meer dan 800 gebruikers. Ondanks deze toename kan de interactie tussen, zowel fysiek als online, en de betrokkenheid van projectpromotoren en gebruikers verbeterd worden. Het gemiddeld aantal unieke bezoekers en bezochte pagina’s op de website moet verhogen en de bottom-up-aansturing van de werking vanuit de projecten en projectpromotoren dient te worden aangemoedigd.

De opstartfase voorbij staat de periode 2011-2012 dan ook in het teken van de uitbouw van het VON met nadruk op consolidatie, groei en uitbreiding. De VON-coördinator kreeg de opdracht in een strategische visienota de krijtlijnen uit te zetten voor een goede doorstart van zowel de offline- als de onlinewerking. Voorop staat de strategische doelstelling dat het VON zich op termijn dient te

positioneren als hét referentiepunt inzake ondernemerschapsbevordering en ondernemerschapsbevorderende instrumenten. De strategische visie wordt in 2012 verder vertaald naar concrete doelstellingen en acties, waarvan de voortgang op basis van indicatoren zal worden geëvalueerd.

Bij het uitrollen van de strategische visie is er verhoogde aandacht voor het extern en intern draagvlak omtrent de implementatie en werking, de zichtbaarheid van het VON en haar communicatie(kanalen).

Naast dit groei- en uitbreidingstraject worden de lopende projecten (fysieke VON-sessies, ontwikkeling rapporterings- en deelnemersmodule, etc. ...) verder uitgevoerd en opgevolgd.

6. Toegang tot kapitaal

ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV), een investeringsmaatschappij van de Vlaamse overheid, biedt een brede waaier van producten aan, die een gepaste financieringsoplossing bieden voor elke fase in de levenscyclus van een onderneming, met als doel tegemoet te komen aan de financieringsproblematiek van ondernemingen. Dit financieringsaanbod werkt faciliterend en maakt het gemakkelijker voor veelbelovende ondernemingen om financiering te vinden bij private risicokapitaal- en kredietverschaffers. Het is de bedoeling dat PMV de sleutelpositie die ze verworven heeft in de Vlaamse markt voor bedrijfsfinanciering verder uitbouwt.

Een van die financieringsproducten is de **Winwinlening**. Dit instrument moedigt particulieren aan, via een jaarlijks belastingvoordeel van 2,5 procent, om voordelig te lenen aan ondernemingen. Als de kredietnemer de achtergestelde lening uiteindelijk niet kan terugbetalen, krijgt de investeerder 30 procent van het niet terugbetaalde bedrag terug via een eenmalige belastingvermindering.

In het licht van de economische crisis en de daarmee samenhangende verstrakking van het kredietbeleid, heeft de Vlaamse Regering vanaf 1 januari 2011 de Winwinlening niet alleen voor starters maar voor alle KMO's met een exploitatiezetel in Vlaanderen mogelijk gemaakt. Bovendien verhoogde de Vlaamse Regering het maximum bedrag per onderneming van 50.000 euro tot 100.000 euro. Dit bedrag kan ter beschikking gesteld worden van de onderneming via twee of meer Winwinleningen van maximaal 50.000 euro. Het is nu ook mogelijk om de lening in schijven of volledig vervroegd terug te betalen, wat de flexibiliteit van het instrument ten goede komt.

Als gevolg van die maatregelen is het aantal aanvragen tot registratie in 2011 verdubbeld naar gemiddeld twee afgesloten Winwinleningen per dag. Sinds de start van de Winwinlening op 1 september 2006 tot en met 31 juli 2011 hebben al 1.876 ondernemingen in Vlaanderen een Winwinlening afgesloten, voor een totaalbedrag van 50.110.922 euro.

ARKimedes Fonds I beschikte samen met de ARKIV's over een investeringscapaciteit van 225 miljoen euro om starters en veelbelovende KMO's de nodige financiële opstart- en doorgroeimiddelen te kunnen verschaffen. Per einde juni 2011 hebben er 394 ARK-investeringen plaatsgevonden, waarvan 144 initiële en 250 vervolginvesteringen. Hierbij werd 135 miljoen euro aan ARK-middelen geïnvesteerd in 122 bedrijven, die allen samen 2.647 voltijds equivalenten (VTE) tewerkstellen.

Aangezien de eerste groep ARKIV's sinds begin 2011 enkel in bestaande dossiers mogen investeren, heeft de Vlaamse Regering in juni 2010 het initiatief genomen om een tweede ARKimedesfonds op te richten. Het ARKimedes-Fonds II is inmiddels operationeel en er zijn tien kandidaat-ARKIV's geselecteerd om te investeren innovatieve starters en snelgroeiende kmo's. Het fonds beschikt over 100 miljoen euro die door het Vlaamse Gewest werden ingebracht in de vorm van een kapitaalparticipatie. Door de hefboomwerking van ARKimedes zal via de nieuwe ARKIV's ruim 200 miljoen euro nieuw durfkapitaal gemobiliseerd worden. Dit bedrag houdt geen rekening met de gelden die bijkomend vanuit moederfondsen van ARKIV's in de Vlaamse economie zouden kunnen geïnvesteerd worden.

Doordat ARKIV's focussen op opstartende bedrijven of snelgroeiende KMO's, met een tijdshorizon van enkele jaren, zullen zij zich van nature voornamelijk richten op hoogtechnologische en

innovatieve bedrijven, zonder daarbij de gezonde en groeiende KMO's uit het oog te verliezen. ARKImedes-Fonds II moet dan ook een belangrijke bijdrage leveren aan de ontwikkeling van ondernemerschap en innovatie in duurzame economische activiteiten, zoals naar voor geschoven in 'Vlaanderen in Actie', met specifieke aandacht voor de innovatieknooppunten. Alzo zal ARKImedes-Fonds II ook haar steentje bijdragen aan het 'Nieuw Industrieel Beleid' voor Vlaanderen.

Kidsinvest en specifieke aandacht AO

Voor de sector van de zelfstandige kinderopvang stelt PMV het fonds KidsInvest ter beschikking. Via dit fonds worden achtergestelde leningen ter beschikking gesteld. In het kader van het Actieplan voor de Zelfstandige Kinderopvang worden de mogelijkheden van het fonds uitgebreid met het voorzien van werkkapitaalkredieten voor ondernemingen in moeilijkheden. Het Agentschap Ondernemen treedt hier faciliterend op door de terbeschikkingstelling van tools (ondernemingsplan met daaraan gekoppeld een financieel plan en kasplan) en begeleidt de individuele ondernemingen bij de opmaak van hun dossier. Het Agentschap Ondernemen zal in het algemeen bijzondere aandacht blijven besteden aan de sector van de zelfstandige kinderopvang en starters en gevestigde ondernemers in deze sector sensibiliseren, informeren en begeleiden bij hun investeringsdossier. Het doel van deze acties is het aantal opvangplaatsen in de zelfstandige sector te doen toenemen en de slaagkansen van de startende ondernemer te verhogen.

In 2012 zal een nieuw decreet zelfstandige kinderopvang van kracht worden. Dit nieuwe decreet zal ingrijpende wijzigingen in de sector teweeg brengen waardoor de behoefte aan informatie en begeleiding nog zal toenemen. In dit kader zullen ook de documentatie en tools (model van ondernemingsplan, met daaraan gekoppeld financieel plan en kasplan) moeten aangepast worden.

BAN-Vlaanderen

De werking van BAN Vlaanderen werd in 2010 positief geëvalueerd door het STOIO. Op mijn voorstel besliste de Vlaamse Regering daarom eind 2010 ook de werking van BAN Vlaanderen gedurende de periode 2011-2014 financieel te ondersteunen. Conform de aanbevelingen van de evaluatie kreeg BAN Vlaanderen de opdracht mee een actieplan voor een nog betere dienstverlening op te stellen en uit te rollen.

Dit actieplan streeft naar een grotere instroom van kwalitatief hoogstaande dossiers en een optimalisatie van het matchingsproces tussen Business Angel en ondernemer. Hiertoe zal aan de kant van de business angels, zonder afbreuk te doen van het principe van gelijke informatie, op basis van segmentatie van het ledenbestand een beleid worden uitgetekend om dossiers op een gedifferentieerde wijze onder de aandacht van de business angels te brengen. Via opleiding en vorming zal eveneens worden getracht meer business angels aan te zetten tot investeren. Op het vlak van communicatie ten slotte zal BAN Vlaanderen er naar streven haar successen nog meer te communiceren.

Trajectbegeleiding optimale financieringsmix – FINMIX

Om tegemoet te komen aan de problematiek van het zoeken naar de gepaste financiering voor een innovatief project, zal FINMIX opgestart worden. FINMIX is uitdrukkelijk een niche-product in het kader van de dienstverlening van het Agentschap Ondernemen voor bedrijven en ondernemers die op zoek zijn naar risicokapitaal. Hierbij wordt extra aandacht besteed aan high potentials en toekomstige gazellen. FINMIX wordt georganiseerd door het Agentschap Ondernemen volgens de formule van de panels in samenwerking met Ban Vlaanderen, Belgian Venture Capital & Private Equity Association (BVA), Febelfin, Kefik, Participatiefonds, PMV en de bedrijfsorganisaties Unizo en Voka.

Met FINMIX wil de Vlaamse overheid ondernemers via een aanvullend kanaal helpen in hun zoektocht naar de optimale financieringsmix, en dan in het bijzonder voor projecten waar het klassieke bankkrediet alleen niet volstaat omwille van het risicovol en complexe karakter van het project. De financieringsbehoefte is van die aard dat meerdere financieringskanalen (complex) aangesproken dienen te worden. Naast het klassieke bankkrediet wordt beroep gedaan op risicokapitaal: niet alleen

private risicokapitaal maar ook de risicokapitaalproducten van de overheid. Over de concrete opzet en de resultaten van FINMIX zal de minister bevoegd voor het Economisch Overheidsinstrumentarium teruggekoppeld worden.

7. Werkbaar werk

In 2010 voerde de Stichting Innovatie & Arbeid van de SERV opnieuw een werkbaarheidsmonitor-meting uit bij de zelfstandige ondernemers. Uit deze meting blijkt dat de werkbaarheidsgraad voor zelfstandige ondernemers tussen 2007 en 2010 vrij stabiel is gebleven op 47,8%. Deze werkbaarheidsgraad ligt nog steeds beduidend lager dan de werkbaarheidsgraad voor werknemers die in 2010 54,3% bedroeg. De scores voor de vier afzonderlijke werkbaarheidsindicatoren blijven vrij vergelijkbaar met de meting in 2007: psychische vermoeidheid (38% problematisch en 12,4% acuut problematisch), welbevinden in het werk (8,2% problematisch en 3% acuut problematisch), werk-privé balans (35% problematisch en 11,8% acuut problematisch) en leermogelijkheden (4,8% problematisch en 1,2% acuut problematisch). De werkbaarheidsindicatoren “psychische vermoeidheid” en “werk-privé balans” vormen dus nog steeds de belangrijkste knelpunten voor zelfstandige ondernemers.

De werkbaarheidsgraad voor zelfstandige ondernemers is er in het algemeen gezien dus noch op vooruit noch op achteruit gegaan. Indien we echter - zoals in het Pact 2020 is vooropgesteld - tegen 2020 een werkbaarheidsgraad bij de zelfstandige ondernemers willen bereiken van om en bij de 55%, zijn er significante wijzigingen vereist.

Er werd door de SERV op basis van de werkbaarheidsmonitor-meting begin 2011 ook een advies geformuleerd m.b.t. de problematiek van de werkbaarheid van het beroep van zelfstandige ondernemers. In het advies wordt in eerste instantie verwezen naar de nood aan een uitgebreide maatschappelijke sensibilisering omtrent het thema werkbaarheid voor zelfstandige ondernemers. Het Agentschap Ondernemen kan aan een dergelijke sensibilisering meewerken door onder andere de Toolkit Werkbaarheid die de Stichting Innovatie en Arbeid van de SERV in de toekomst ter beschikking zal stellen, via haar bestaande communicatiekanalen mede te promoten. De SERV haalt in haar advies het fout lopen van de bedrijfsvoering als één van de aanleidingen aan voor psychische vermoeidheid en stuurt aan op het verbeteren van de bedrijfsvoering. Het voeren van een professionele bedrijfsvoering en het degelijk voorbereid zijn op het opstarten van een onderneming is al enkele jaren een aandachtspunt van het Vlaamse ondernemersbeleid en staat ook in het Actieplan Ondernemerschap 2011 centraal. Daarnaast wordt met de peterschapsprojecten en de kmo-portefeuille ook ingezet op het voeren van een professionele bedrijfsvoering bij reeds gevestigde ondernemers. Deze inspanningen zullen ook in de toekomst aangehouden blijven. In de oproep 2011 van de peterschapsprojecten wordt het thema ‘werkbaar werk’ voor ondernemers als thema opgenomen om peterschap en ervaringsuitwisseling rond de aanpak problematiek mogelijk te maken.

In de periode 2011-2012 zal verder nagegaan worden wat de concrete bijdrage kan zijn van de Vlaamse overheid in het verbeteren van de werk-privé balans van zelfstandige ondernemers. Een aantal van de aanbevelingen op dit vlak vergen daarnaast gecoördineerde acties vanuit verscheidene beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid en/of vanuit de federale overheid.

8. Ruimte om te ondernemen

Kaderdecreet ruimtelijke economie

Op 17 december 2010 keurde de Vlaamse Regering de procesnota ruimtelijke economie goed. Daarmee werd een eerste aflijning gemaakt van de instrumenten en initiatieven die verder geconcretiseerd worden in functie van betere regelgeving, heroriëntering van middelen en nieuwe initiatieven.

Deze procesnota werd ook voorgelegd aan de SARO en de SERV die op haar beurt het werkveld betrok bij haar advies.

In 2011 wordt het voorontwerp van decreet ruimtelijke economie afgerond en worden tegelijk een aantal beleidsinitiatieven gelanceerd die wel invulling geven aan de procesnota of een antwoord vormen op het SERV- en SARO-advies maar niet het voorwerp uitmaakten van een decretale regeling.

Deze initiatieven betreffen onder meer een betere monitoring van het aanbod aan bestemde bedrijventerreinen en het aanscherpen van het activeringsbeleid voor onbenutte bedrijfspercelen.

Gezien het decreet op zich niet de implementatie van het ruimtelijk-economisch beleid zelf waarborgt, zullen in 2012, wanneer het decreet normaliter van kracht wordt, meteen ook de uitvoeringsbesluiten goedgekeurd worden.

Niettegenstaande de aandacht die is besteed aan het op punt stellen van het beleidskader voor een bedrijfshuisvestingsbeleid, het verkennen van de mogelijkheden ter versnelling van investeringsprojecten en het continueren van het brownfieldbeleid, zijn in 2011 ook een aantal realisaties belangwekkend die een goede illustratie vormen van de doelstellingen die conform de procesnota ruimtelijke economie worden nagestreefd:

- het ter beschikking stellen van het GIS-bedrijventerreinen aan de stakeholders, onder meer via de lokale besturen. Samen met een omvattende brochure over bedrijfsverzamelgebouwen in Vlaanderen met o.m. de bedrijvencentra zorgt dit voor meer transparantie voor bedrijven die op zoek zijn naar bedrijfshuisvestingsmogelijkheden;
- verdere uitbouw van de opgevolgde fasen in de ontwikkeling van economische bestemmingen door monitoring binnen het GIS-bedrijventerreinen van de stand van zaken inzake uitvoering van RUP's en de weerslag ervan op de "ijzeren voorraad" en beschikbaarheid op middellange termijn. Hierdoor zullen ook de geplande activiteiten mee in GIS worden opgenomen. Bovendien is het de betrachting om deze gegevens op korte termijn raadpleegbaar te maken via web-services, in overeenstemming met de doelstellingen van INSPIRE en het GDI-decreet. Dit principe kan verder worden uitgebreid voor een efficiënte samenwerking met de vastgoedsector om de behoeften van ruimtevragen op te lossen en knelpunten beter in kaart te brengen;
- de ondersteuning van de lokale besturen die de economische revalorisatie van een vrijkomend militair domein willen onderzoeken of opstarten. De minister bevoegd voor de Ruimtelijke Ordening zal op korte termijn uitvoering geven aan de regeringsbeslissing m.b.t. de opmaak van een globaal afwegingskader teneinde de nodige bestemmingswijzigingen te initiëren;
- de actiegerichte monitoring ter realisatie van een aantal nieuw bestemde terreinen en de herstructurering van een aantal bestaande terreinen in het Vlaams Strategisch Gebied rond Brussel; in dat verband wil ik ook wijzen op de voorbereiding van de herstructurering en betere positionering van het researchpark in Zellik, het enige bedrijventerrein dat door Vlaamse overheid wordt beheerd;
- de afronding van de milieubeoordelingen voor enkele zoekzones in het ENA waardoor de besluitvorming in de schoot van het coördinatieplatform ENA nu kan afgerond worden; het Agentschap Ondernemen zet zijn werking m.b.t. de ENA-dossiers voort.

Heroriëntering van de beschikbare middelen voor de (her)aanleg van bedrijventerreinen

Al enkele jaren maakt het Agentschap Ondernemen een informatief investeringsprogramma op aangaande op de door de ontwikkelaars zelf aangekondigde aanvragen voor subsidies. Op basis van dit

investeringsprogramma zouden al een paar jaar voor tussen de 50 en 70 miljoen euro subsidies worden aangevraagd en zou dit subsidievolume nog enkele jaren op dat hoog niveau aanhouden. De verklaring van dit hoge cijfer ligt enerzijds in het groot aantal bedrijventerreinen dat de voorbije jaren via RUP's is bestemd geworden, maar anderzijds in de steeds groter wordende nood aan subsidies voor te herontwikkelen brownfields en verouderde terreinen.

In realiteit lopen de meeste (her)ontwikkelingsprojecten voor bedrijventerreinen om diverse redenen vertraging op zodat de reële budgettaire implicaties naar beneden toe gecorrigeerd konden worden. In 2009 en 2010 had deze vertraging ook te maken met de economische crisis. In 2010 werden subsidies voor de aanleg van bedrijventerreinen aangevraagd voor 20 nieuwe terreinen en voor 8 verouderde bedrijventerreinen en brownfields voor meer dan 11 miljoen euro samen. Voor 2011 zullen we substantieel hoger uitkomen, mede door enkele grote projecten.

Voor de nabije toekomst is een heroriëntering van de subsidiemiddelen voorzien zodat kan gegarandeerd worden dat die projecten die zonder subsidies niet of moeilijk kunnen gerealiseerd worden, ook subsidies zullen kunnen krijgen. In de eerste plaats kan daarbij gedacht worden aan brownfields en verouderde bedrijventerreinen.

Daarnaast is het ook zeer belangrijk om de bestaande bedrijventerreinen goed te beheren. Sedert 2007 wordt hiervoor ook een financiële stimulans voorzien.

Brownfieldconvenanten

De Vlaamse Regering wil verder inzetten op een versnelde herontwikkeling van brownfields en verlaten en onderbenutte bedrijventerreinen via het afsluiten van 'Convenanten'.

Op basis van het Brownfielddecreet van 30 maart 2007 zijn inmiddels twee oproepen gelanceerd voor het indienen van projecten (B.S. 6 augustus 2007 en 22 maart 2010). Hieruit zijn tot op heden 27 convenanten afgesloten. Voor het einde van 2011 zal dit aantal vermoedelijk zijn aangegroeid tot een 43-tal convenanten. Deze convenanten zullen een oppervlakte vertegenwoordigen van meer dan 800 ha moeilijk te ontwikkelen terreinen, die de komende jaren zullen worden herontwikkeld.

De realisatie van elk project wordt gevolgd door een stuurgroep. Projectgebonden en veelal domein-overschrijdende knelpunten worden via de Brownfieldcel gesignaleerd aan de Vlaamse Regering, die naar gepaste constructieve oplossingen zoekt.

Het voorbije jaar werd een meta-evaluatie gemaakt over de processen en procedures bij het tot stand komen van convenanten. Parallel heeft de Brownfieldcel met de steun van het Agentschap Ondernemen en diverse andere administraties en agentschappen, die bij de huidige processen zijn betrokken, een globale visienota voorbereid met aanbevelingen voor een brownfieldbeleid in Vlaanderen op lange termijn. De bepalingen van het decreet van 2007 verlopen immers op 31 december 2011.

Op basis van de inzichten van deze visienota heeft de Vlaamse Regering op 29 april 2011 een voorstel tot aanpassing en verlenging van het Decreet bij het Vlaams Parlement ingediend.

Het voorstel tot decreetswijziging voorziet onder meer in:

- een stopprocedure voor ontvankelijk en gegrond verklaarde projectaanvragen, waar na een redelijke termijn blijkt dat geen perspectief bestaat op het kunnen afsluiten van een Brownfieldconvenant;
- een engagement van de Vlaamse Regering tot minimaal één oproep per jaar;
- een decretale verankering van de werking van de Brownfieldcel en de onderhandelaars;
- de omzetting naar een permanent wettelijk kader voor het Vlaamse Brownfieldbeleid.

9. Beleidsplan “winkelen in Vlaanderen”

De Vlaamse Regering keurde op 23 juli 2010 de startnota ‘winkelen in Vlaanderen’ goed. Met die startnota werd de visie op de detailhandel en kernversterking uit het regeerakkoord verfijnd. Er werden beleidsinitiatieven aangekondigd om het evenwicht tussen periferie en kern te herstellen. Daarnaast voorzag de startnota ook maatregelen om de sector van de detailhandel en de lokale besturen die een detailhandelsbeleid willen voeren, te versterken. De verdere uitvoering van de startnota zal gebeuren conform de bepalingen van de interne staatshervorming.

Voor het economische luik werd na overleg met de verschillende belanghebbenden een aantal maatregelen geselecteerd die in de komende periode worden uitgevoerd:

- EFRO-oproep ‘Gemeentelijke gevelrenovatie en renovatie leegstaande handelspanden’: de komende 2 jaar kunnen in 42 gemeenten de handelskernen aantrekkelijker gemaakt worden door de renovatie van handelspanden.
- Uitrol project Commerciële Innovatie. Het succesvolle West-Vlaamse project Commerciële Innovatie wordt nu ook in de 4 andere provincies uitgerold; ook daar kunnen detailhandelaars via trajectbegeleiding ondersteund worden bij hun innovatie-inspanningen.
- De haalbaarheid van een kenniscentrum detailhandel wordt onderzocht.
- Binnen het project Ondernemersvriendelijke Gemeente (OVG) werd een projectoproep gelanceerd gefocust op detailhandel. De geselecteerde projecten zullen op lokaal vlak worden uitgevoerd.

Voor het ruimtelijk onderdeel wordt wat voorzien was in de startnota ook verder uitgevoerd:

- Na het studiewerk dat verricht wordt ten behoeve van de voorbereiding van de regionalisering van de wet op de handelsvestigingen, kan een concreet voorstel worden uitgewerkt voor het inzetten van instrumenten ter versterking van de kernen en tegen de verdere uitwaaiing van baanwinkels.
- De minister van ruimtelijke ordening werkt verder aan de omzendbrief die een afwegingskader moet aanbieden aan de lokale besturen voor het beoordelen van grootschalige vestigingen en voor het voeren van een aanbodbeleid.
- Er zal een studie worden uitbesteed voor het opstellen van een leidraad ‘commercieel strategisch plan’. Deze leidraad moet de gemeenten ondersteunen bij het ontwikkelen van een detailhandelsbeleid op maat.

V. Een meer groene economie

Het initieel bedoelde masterplan ‘Groene Economie’ zal geïntegreerd en versneld ingevoerd worden binnen het kader van het NIB door een reeks concrete projecten en investeringen die een brug slaan tussen dus het industrie en economische beleid en het duurzaam materialenbeheer en energiebeheer. De transformerende economie gaat immers hand in hand met een vergroenende economie.

Intussen wordt het arsenaal aan maatregelen die de vergroening ondersteunen verder geoptimaliseerd. EWI-Focus 6 over het ‘economisch instrumentarium als accelerator van de vergroeningseconomie’, vond plaats in september. Om verdere mogelijke lacunes en onderdelen met een verbeteringspotentieel te identificeren, wordt ook een studie voorzien die een vergelijking mogelijk maakt tussen Vlaamse en een selectie goed presterende buitenlandse economische instrumenten. Mede op basis hiervan zal een verdere keuze gemaakt worden tussen diverse mogelijke initiatieven, om tot een volledige en volwaardige beleidsinstrumentenportfolio te komen voor de vergroeningseconomie, rekening houdend met het internationale, evoluerende kader.

1. De ecologiepremie

De ecologiepremie, de steunmaatregel waarbij ondernemingen worden aangemoedigd om hun productieproces milieuvriendelijker en energiezuiniger te organiseren, onderging in 2011 een grondige hervorming. Omwille van de dalende slaagkans om in aanmerking te komen voor een ecologiepremie werd er afgestapt van het oproepsysteem met wedstrijdformule. Over de 10 calls werden 352,17 miljoen euro ecologiesteun toegekend op een investeringsmassa van 3,9 miljard euro. Het leeuwenaandeel hiervan ging naar de subsidiëring van fotovoltaïsche zonnepanelen (137,94 miljoen euro) en de productie van energie (WKK/elektriciteit) op basis van anaerobe fermentatie van afval of biomassa (61,52 miljoen euro). In aantal dossiers waren er 1.290 voor zonnepanelen, 152 voor Euro V motoren, 73 voor de productie van energie (WKK/elektriciteit) op basis van anaerobe fermentatie van afval of biomassa en 65 voor zonneboilers. Interessant is ook dat er 58 aanvragen waren voor oplaadsystemen (ongeveer 10.000 laadpalen) voor elektrische of hybride voertuigen, goed voor een investering van 33,2 miljoen euro en een subsidie van 13,3 miljoen euro.

Met de EP-PLUS-regeling werd in 2011 over gegaan naar een subsidiesysteem dat meer rechtszekerheid en transparantie biedt omdat een bedrijf dat aan de gestelde criteria voldoet, binnen de budgettaire mogelijkheden, op voorhand zeker is van de te verwachten steun en precies weet hoeveel deze zal bedragen. Voorts stuurt de nieuwe ecologiesteunregeling naar de meest performante technologieën doordat de hoogte van de ecologiepremie bepaald wordt door de performantie van de technologie waarin geïnvesteerd wordt.

De nieuwe EP-PLUS-regeling zal ook worden ingezet om het actieplan ‘Groene Warmte te ondersteunen. Op korte termijn zullen we nog enkele bijstellingen doen om de slagkracht van de maatregel als hefboom naar een groene economie nog te vergroten.

Daarnaast zullen in 2012 enkele van de aanbevelingen die voortvloeien uit de externe studieopdracht door het studiebureau Tritel, die de VITO-methodologie voor het samenstellen van de limitatieve technologieënlijst doorlichtte, in de nieuwe EP-PLUS-regeling geïmplementeerd worden. Het gaat om volgende methodologische aanpassingen zoals: de bepaling van de milieu-impact van een technologie via een LCA-benadering, en het in rekening brengen van niet enkel het hoofdeffect maar ook de neveneffecten bij de bepaling van het ecologiegetal van een technologie, het mogelijks afstemmen van milieudoelstellingen op een lange termijn visie, het in rekening brengen van de kostenefficiëntie van een technologie.

Eén van de aanbevelingen die uit de evaluatie van de VITO-methodologie naar voren kwam was ook de noodzaak aan het invoeren van een steunregime waarbij generieke doelstellingen gerealiseerd

worden. Daarbij wordt tegemoet gekomen aan de afspraak gemaakt in het kader van het Witboek Nieuw Industrieel Beleid waar gesteld wordt dat we ‘de effectiviteit van de ecologiepremie evalueren en het onderzoek naar ondersteuningsmechanismen voor technieken met een groot CO₂-reductiepotentieel en energiebesparingspotentieel’.

2. De groene waarborg

De Waarborgregeling breidt uit met een “groene waarborg”. Het doel van dit product is om de vergroening van Vlaamse ondernemingen te verbeteren. Door de groene waarborg moet de ondernemer zijn milieuvriendelijke investeringen onder de waarborg kunnen brengen, zonder dat deze de toekomstige kredietverlening van de onderneming extra belast. Door de verlaagde premie van 0,25% zijn de kosten van de groene waarborg voor de energiebesparende investering minder zwaar en weegt dit dus minder op de normale bedrijfsuitvoering van de onderneming. Deze maatregel richt in de eerste plaats op investeringen voor energie-efficiëntie, maar de Vlaamse Regering zal ook nagegaan of ook andere milieuvriendelijke investeringen (bv. ter verbetering van de materiaalefficiëntie) onder dezelfde voorwaarden in aanmerking kunnen komen voor de groene waarborg. De noodzakelijke aanpassingen aan de regelgeving worden eind 2011 doorgevoerd.

3. Optimalisering instrumenten van het Agentschap Ondernemen

Het Agentschap Ondernemen biedt enkele interessante steunmaatregelen aan die bedrijven kunnen inzetten bij hun omschakeling naar een meer groene economie, zoals de ecologiepremie en de kmo-portefeuille. Daarnaast wordt ten behoeve van de bedrijven ook informatieverstrekking aangeboden waarbij pertinente bedrijfsvragen op eerstelijnsniveau nader worden uitgeklaard voor een zinvolle oriëntering naar de beschikbare instrumenten, kenniscentra, dienstenaanbieders, enz. ...

Het dienstenaanbod en de steunmaatregelen worden geleidelijk aan in een meer consistent kader afgestemd, waarbij ook aandacht gaat naar een aansluitende regie van betrokken economische actoren die verwante diensten aanbieden aan het bedrijfsleven.

Kmo-portefeuille voor milieu en energieadvies

In het kader van de vergroening van de economie worden in de kmo-portefeuille de adviesdomeinen milieu en energie gecreëerd, waardoor KMO's met een financiële ruggensteun van 50% van de Vlaamse overheid, professioneel advies kunnen inkopen bij dienstverleners die erkend zijn op deze domeinen binnen de kmo-portefeuille.

Er wordt eveneens werk gemaakt van een meer verfijnde erkenningsregeling van dienstverleners voor de kmo-portefeuille met betrekking tot milieu- en energieadvies, en dit met het oog op een nog betere garantie voor kwaliteitsvolle dienstverlening, een verhoogd gebruik van de kmo-portefeuille voor deze belangrijke beleidsthema's en een mogelijkheid tot betere monitoring van de outcome van dit subsidie-instrument. Eind 2012 wordt de huidige REG premie voor thematisch energie-advies die middels de inzet van EFRO middelen nu beschikbaar is ingeschoven in de kmo-portefeuille.

Eco-efficiëntiescan

De aangepaste eco-efficiëntiescan werd eind 2010 uitgetest bij een vijftal bedrijven en wordt sedert begin 2011 aangeboden aan geïnteresseerde bedrijven. Deze scan heeft tot doel bedrijven wegwijs te maken in eco-efficiëntie in de ruime zin, concrete kansgebieden en opportuniteiten in beeld te brengen, en hen te oriënteren naar de relevante subsidie-instrumenten van de Vlaamse Overheid.

Eco-efficiëntie blijft voor veel bedrijven een complex en abstract begrip, zodat continu sensibilisering nodig blijft. In 2012 zal, net zoals in 2011, veel aandacht gaan naar het bekendmaken van de mogelijkheden en voordelen van eco-efficiëntie – en de scan – via advertenties, publicaties en infosessies.

Via een reeks thematische infosessies zullen een aantal aspecten van eco-efficiëntie uitgelicht worden en onder de aandacht van bedrijven gebracht worden, weliswaar telkens gekoppeld aan de ruimere overkoepelende visie van eco-efficiëntie en duurzaam ondernemen. Daarbij wordt samenwerking met de belangrijkste stakeholders op dit vlak nagestreefd (o.a. OVAM).

De scan zelf zal als onderdeel van het instrumentarium van het Agentschap Ondernemen blijvend aan geïnteresseerde bedrijven aangeboden worden.

EFRO-project “REG in KMO’s”

In 2012 zal het project REG in KMO’s verder worden uitgevoerd. Het loopt nog tot eind oktober 2012. Met dit project, dat startte in november 2008 en verlengd werd eind 2010, biedt het Agentschap Ondernemen extra ondersteuning aan bedrijven in de vorm van een gratis eerstelijns energiescan en een financiële tegemoetkoming voor het verkrijgen van een gedetailleerder thematisch advies.

De scan zelf schetst een overzicht van de energiefacturatie bij een bedrijf (zowel elektriciteit als brandstof) en tracht via het maken van een inventaris van de verbruiken een prioriteitenlijst op te stellen. Alle voorgestelde maatregelen worden gekoppeld aan het subsidie-instrumentarium dat door de Vlaamse Regering ter beschikking wordt gesteld.

Indien mocht blijken dat bepaalde thema’s een grondige studie vereisen, dan staat het het bedrijf vrij een extern adviesbureau in te schakelen waarbij de helft van de factuur door het Agentschap Ondernemen wordt terugbetaald.

Met de informatie uit de scans worden voorstellen uitgewerkt voor het optimaliseren van het Vlaams subsidiebeleid. In eerste instantie wordt er feedback voorzien naar de limitatieve technologieënlijst van de ecologiepremie, en de werking van de kmo-portefeuille in het domein van energie. Complementair hieraan wordt ook meegewerkt aan de vormgeving van een groene waarborg.

In het project is er ook ruimte gecreëerd voor het organiseren van informatiesessies over onderwerpen die in de energiescans en bij overleg met de bedrijven, interessant genoeg worden geacht voor een breed publiek. Een communicatiecampagne rond rationeel energiegebruik waarbij onder meer een aantal affiches aan bedrijven worden uitgedeeld loopt als een rode draad doorheen de projectwerking.

4. Strategische ecologiesteun

Naast de bestaande ecologiesteunregeling met een limitatieve technologieënlijst die via de internetapplicatie loopt en die zich voornamelijk richt op KMO’s, zal in 2012 een nieuwe regeling worden uitgewerkt voor strategische en innovatieve investeringsprojecten. Dit nieuwe steunregime zal zich richten naar projecten die een globale/integrale milieu- of energieoplossing op bedrijfsniveau bieden met gesloten energie en materiaalkringlopen en proces-geïntegreerde oplossingen en waarbij niet naar technologieën van de LTL kan gerefereerd worden.

5. Logistiek en Mobiliteit

Stroomlijning van de logistieke projecten

De voorbije jaren zagen tal van initiatieven op vlak van logistiek het licht, in het bijzonder ook via EFRO en INTERREG-middelen. Zowel op Vlaams niveau als vanuit diverse actoren werd de nood aanvoeld om tot een betere aflijning van deze initiatieven te komen. De nieuwe structuur die voor Flanders Logistics werd opgezet, bracht de diverse actoren bij elkaar en zorgde voor het bespreekbaar maken van ieders rol. Ook het VIL droeg bij aan het onderbouwen van dit debat. Tegengaan van versnippering, capaciteitsopbouw en op inhoudelijk vlak, invulling geven aan een slimme logistiek is hierbij het leidmotief.

Vanuit mijn bevoegdheid als minister van Economie leg ik daarbij de klemtoon op:

- een betere ruimtelijk-economische positionering van de bedrijventerreinen die als logistieke hot spot moeten worden uitgebouwd; selectiviteit in deze, vooral multi-modale hot spots en een daarop ge-ent uitgiftebeleid moeten bijdragen aan de betere clustering van logistieke activiteiten en bundeling van goederenstromen;
- een focus op de verladers; door een betere samenwerking tussen de verladers en daaruit volgende dikkere transportstromen, kunnen alternatieve modi in het vizier komen en concurrentiële voordelen worden uitgespeeld;
- technologische ontwikkelingen.

Naast het VIL worden vooral de POM's ondersteund teneinde hier baanbrekende projecten te kunnen opstarten. In essentie zijn de meeste projecten complementair aan de commercialiseerbare kennis die de bedrijven die logistieke dienstverlening bieden, zelf hebben. Demonstratieprojecten moeten de logistieke bedrijven de weg tonen naar een meer duurzaam en competitief beheer van goederenstromen en innovatieve oplossingen. Het komt er daarom op aan deze kennis in te bedden in het logistieke netwerk.

START

In het kader van START wordt ook in 2012 de werking van de Task Force verder gezet om een optimale afstemming van de verschillende projecten te garanderen en een snelle oplossing voor mogelijke knelpunten te bekomen. Aandacht zal daarbij onder meer gaan naar de implementatie van de studie naar de beheersing van het omgevingslawaaï en het actieplan geluid. Naar aanleiding hiervan zal tevens een aanzet gegeven worden om een gebiedsgerichte werking voor de luchthavenregio op te starten, nu ook het verkennend onderzoek met betrekking tot een bestuurlijke verankering en gebiedsgerichte werking om het draagvlak voor de luchthaven en de uitvoering van remediërende acties te verzekeren, is afgerond.

Nu het ruimtelijk afbakeningsproces voor het Vlaams Strategisch gebied rond Brussel is afgerond, wordt werk gemaakt van een ruimtemonitor voor bedrijventerreinen binnen deze subregio met onder meer de bedoeling ook afdoende bedrijfshuisvestingsmogelijkheden voor luchthaven-gerelateerde activiteiten te voorzien. Een coördinatiecel met onder meer de betrokken lokale besturen is daartoe opgericht.

In het kader van START gaat ook bijzondere aandacht naar het bedrijventerrein Meise-Westrode en het reconversiegebied Vilvoorde-Machelen. Voor de projecten binnen het reconversiegebied Vilvoorde-Machelen blijft horizontale en verticale afstemming met alle betrokken partners een aandachtspunt, met bijzondere aandacht voor de mobiliteitsprojecten.

Ten slotte zorgde START ook voor de monitoring van de mobiliteits-en bereikbaarheidsprojecten teneinde de poort Zaventem in 2020 vlot bereikbaar via de verschillende transportmodi te houden. Onder de koepel van START zijn de volgende projecten lopend:

- optimalisatie van de R0 (in eerste instantie zone Zaventem en zone Noord);
- uitbouw van een tangentiële tramlijn Tervuren – Luchthaven – Vilvoorde – Jette;
- Diabolo-project (eindfase);
- ontsluiting Brucargo voor vrachtverkeer door fly-over vanaf E19;
- verder wegwerken van missing links voor fietsers, met aandacht voor de bereikbaarheid van Brucargo en bedrijventerreinen in de luchthavenregio.

6. Duurzame ontwikkeling

Het Departement EWI wil het begrip ‘duurzame ontwikkeling’ in de praktijk brengen zodat alle schijnbaar contradictorische doelstellingen worden bereikt. Zowel het economische aspect (stimuleren van groei), het ecologische (stimuleren van groene groei en rekening houden met de leefomgeving) als het sociale (rekening houden met mensen, jobs) moeten evenwichtig worden nagestreefd. We spreken over ‘schijnbare’ tegenstellingen omdat we geloven dat ontwikkelingen op deze drie domeinen elkaar niet in de weg staan, maar zelfs elkaar nog kunnen versterken. EWI/beleidsdomein Economie wil daarom maximaal samenwerken met andere beleidsdomeinen via de nieuwe Vlaamse Strategie voor Duurzame Ontwikkeling (VSDO). De VSDO schrijft een visie uit tot 2050 en schuift 7 systemen naar voor waar een transitie nodig is. Ook in het kader van het Nieuw Industrieel Beleid zijn transities gepland die noodzakelijk ook duurzamer zullen zijn. We zullen daarnaast samen met andere beleidsdomeinen werken aan transities onder andere in de sector ‘bouwen en wonen’ (Duwobo), ‘landbouw en voeding’ en ‘materialen’ (Plan C). Ook de vergroening van het overheidsinstrumentarium en de andere plannen rond vergroening van de economie elders beschreven in deze beleidsbrief horen tot de inspanningen voor verduurzaming van de economie.

VI. Meer groeiende ondernemingen

1. Klassieke instrumenten: SIOS

Het systeem voor strategische investerings- en opleidingssteun, van toepassing op investeringen van meer dan 8 miljoen euro van kleine en middelgrote ondernemingen in heel Vlaanderen en van grote ondernemingen in de regionale steungebieden en op opleidingen van minstens 250.000 euro van kleine ondernemingen en van minstens 300.000 euro van middelgrote en grote ondernemingen in heel Vlaanderen, werd een eerste maal geëvalueerd in 2010, in uitvoering van het “Werkgelegenheidsplan en krachtlijnen voor het investeringsplan” (WIP). Tegelijkertijd werd de regelgeving beter aangesloten op de Europese reglementering in verband met investerings- en opleidingssteun.

Deze tweevoudige bijsturing is sinds 17 december 2010 van kracht. Globaal bleef het principe gehandhaafd dat zowel economische, sociale als ecologische criteria gehanteerd worden, maar deze werden beter aangesloten bij de gewijzigde financieel-economische toestand en de praktijk in de ondernemingen op het vlak van klimaatbeleid en innovatie. Het gewicht van de factor “behoud en creatie van tewerkstelling” nam toe. De aanpassingen hadden tot gevolg dat het systeem beter georiënteerd werd naar strategisch belangrijke projecten.

Sinds de opstart van het systeem (2008) werd volgende SIOS-steun toegekend:

Toegekend per soort steun (euro)	2008	2009	2010	TOTALEN
investeringssteun	7.125.648	13.170.305	20.159.665	40.455.618
opleidingssteun	8.849.133	32.793.638	19.271.258	60.914.029
TOTALEN	15.974.781	45.963.943	39.430.923	101.369.647

Tijdens de tweede helft van 2011 wordt een tweede evaluatie doorgevoerd.

Enerzijds wordt de maatregel geëvalueerd op haar effectiviteit, dit ondermeer om de politieke standpuntbepaling met betrekking tot een eventuele verlenging van de regionale steunkaart te onderbouwen. Daarbij moet een antwoord worden gegeven op de vraag in welke mate de regionale investeringssteun er toe leidt dat het lokalisatiebeleid van de onderneming er door wordt beïnvloed en noodzakelijk is voor de onderneming om de investeringen uit te voeren in de regionale steungebieden, in welke mate de gegeven opleidingssteun noodzakelijk is voor de onderneming om de opleidingen uit te voeren en tevens hoe groot de steun moet zijn om werkelijk van een stimulerend effect te kunnen spreken.

Anderzijds zal conform de afspraken gemaakt bij de redactie van het Witboek Nieuw Industrieel Beleid (NIB), onderzocht worden of de maatregel voldoende inspeelt op het concept “nieuw industrieel beleid” en hoe het instrument beter in deze visie kan worden ingeschakeld. Voor wat betreft de opleidingssteun zal ook onderzocht worden hoe en in welke mate het instrument kan worden open gesteld voor samenwerkings- en netwerkverbanden en voor kleinere programma’s, die in de regel uitgaan van kleinere, innovatieve ondernemingen, op voorwaarde van budgettaire inpasbaarheid. Tevens zal de aansluiting bewaakt worden met de loopbaanvisie zoals geformuleerd door de minister van Werk. Ook voor strategische investeringssteun zal worden onderzocht hoe het instrument sterker kan inspelen op de krachtlijnen van het Nieuw Industrieel Beleid.

De studieopdracht voor de evaluatie en bijsturing is opgestart en in het voorjaar van 2012 zullen de eerste resultaten ter beschikking komen en besproken worden in de schoot van de Vlaamse Regering.

2. Gazellen en Gazellesprong

Groeiplatform

Om het beleid voor groeiondernemingen op te volgen werd eind 2010 een ‘groeiplatform’ opgericht, dat bestaat uit alle relevante overheidsinstanties (EWI, Agentschap Ondernemen, PMV, Flanders Investment and Trade en Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie), uitgebreid met de ondernemersorganisaties en de 9 promotoren van de geselecteerde proefprojecten uit de Oproep Ondernemerschap 2009.

Doel is te komen tot een tweesporenbeleid dat zich enerzijds richt tot high potential groeiers en anderzijds tot de meer gemiddelde groeiondernemingen, begeleid door een uitgewerkt omkaderend beleid. De startvergadering van dit groeiplatform ging door op 13 januari 2010, waar de leden van dit beleidsplatform een voorstelling kregen van de 9 gesteunde coaching projecten.

In het voorjaar 2011 werd door AO een brochure opgesteld met een inventarisatie van alle relevante maatregelen ter ondersteuning van groeibedrijven. Deze brochure werd in een oplage van 2.000 exemplaren verdeeld via o.m. de provinciale Trends Gazellen-evenementen, waarop de beleidsvisie ook werd toegelicht. Tevens werd de brochure bezorgd aan de deelnemende bedrijven van de 9 gesteunde proefprojecten.

In juni 2011 werd een KT-onderzoeksproject STOIO uitgeschreven i.v.m. opsporen van eventuele hiaten in het overheidsinstrumentarium ten aanzien van groeibedrijven. Deze studie zal tegen het einde van 2011 afgerond worden en zal mogelijk aangeven waar er dient bijgestuurd te worden om te voldoen aan de noden van de groeibedrijven.

Opvolging projecten oproep

Als proeftuin voor de coaching van groeiondernemers, werd door de Vlaamse Regering al 1,5 miljoen euro uitgetrokken met als doel een 170-tal ondernemers te begeleiden in hun groeistrategie. In het kader van de oproep ondernemerschap werden 9 coaching projecten geselecteerd van intermediaire organisaties, die met steun van het Agentschap Ondernemen proefprojecten hebben uitgezet inzake groei begeleiding. Deze projecten kregen een uitrol vanaf het vierde kwartaal 2010 en zullen quasi allen lopen tot en met het derde kwartaal van 2012.

Om leereffecten te capteren uit deze projecten, ter voorbereiding van een meer structurele maatregel, werd binnen het Agentschap Ondernemen een interne werkgroep opgericht die intensief de ervaringen uit de 9 gesteunde proefprojecten opvolgt. Voor elk project werd een accountmanager binnen het AO aangeduid, die samen met een dossierbeheerder het project inhoudelijk opvolgt.

De ervaringen uit deze proefprojecten, samen met ervaringen van soortgelijke projecten uit het buitenland, zullen in de tweede helft van 2011 resulteren in de formulering van een nieuwe maatregel en budgetbepaling. Dit zal gebeuren via advies vanuit het groeiplatform aan de minister.

3. Aantrekken en begeleiden van buitenlandse investeerders

Wij streven naar een verhoging van het aantal buitenlandse directe investeringen in het Vlaamse Gewest, evenals het ermee gepaard gaande investeringsbedrag. Deze doelstelling werd eveneens opgenomen in het Pact2020.

Een doeltreffend acquisitiebeleid veronderstelt o.m. een efficiënte regiomarketing, een snelle detectie van mogelijke kandidaat-investeerders, een duidelijke briefing van kandidaat investeerders over onze troeven ten opzichte van de ons omliggende regio's, een intensieve begeleiding van de kandidaat-investeerders bij de selectie van sites, de organisatie van bezoekersprogramma's en de begeleiding bij

het eventueel daaropvolgende investeringstraject (omgevingsfactoren, vergunningen, financiering en subsidies...).

Flanders Investment and Trade (FIT) en het Agentschap Ondernemen beschikken over sterke en complementaire respectievelijk buitenlandse en provinciale netwerken om deze acquisitie- en onthaalfunctie efficiënt en effectief te organiseren.

Medio 2010 hebben FIT en het Agentschap Ondernemen een samenwerkingsprotocol afgesloten om hun expertise en inspanningen op het vlak van acquisitie, onthaal en begeleiding van kandidaat-investeerders te bundelen en complementair in te zetten ter versterking van de gezamenlijke dienstverlening in het Vlaamse Gewest. Dit protocol is inmiddels omgezet in concrete operationele taakafspraken tussen beide organisaties.

In het voorjaar van 2011 zijn door het Agentschap Ondernemen en FIT bovendien verkennende gesprekken gevoerd met (publieke) provinciale en lokale actoren om acquisitie-initiatieven en begeleiding van kandidaat-investeerders beter af te stemmen en te stroomlijnen. Vanaf het najaar 2011 worden dienaangaande provinciale ambtelijke overlegplatformen opgericht. Een structureel overleg en stroomlijning tussen alle publieke actoren in de provincies moet in 2012 leiden tot een efficiëntere acquisitie, onthaal en begeleiding van buitenlandse kandidaat-investeerders.

VII. Een meer innovatieve en kennisintensieve economie

1. Geïntegreerd industriebeleid: witboek nieuw industrieel beleid

Het Witboek voor een Nieuw Industrieel Beleid is een beleidsplan goedgekeurd door de VR op 27 mei 2011, met 4 beleidspijlers en 50 acties. De centrale doelstelling is de transformatie van de Vlaamse economie. De transformatie van de Vlaamse economie is één van de belangrijkste krachtlijnen van het toekomstproject Vlaanderen in Actie in zijn streven om Vlaanderen een topregio te maken. In een turbulente internationale economische omgeving is de focus van het industrieel beleid gericht op het scheppen van waarde en de groei van de productiviteit als voornaamste bron van welvaart. In een mature economie zoals die van Vlaanderen moet dit gebeuren door innovatie van producten en processen, internationalisering, vernieuwing van waardeketens en het ontwikkelen van systemen om oplossingen te leveren voor de maatschappelijke uitdagingen van onze tijd. Dergelijke transformatie kan enkel door nauwe afstemming met alle belanghebbenden en tussen de betrokken beleidsdomeinen.

Het Nieuw Industrieel Beleid (NIB) werkt aan de versterking van de competitiviteit van de Vlaamse bedrijven en van de aantrekkelijkheid van Vlaanderen als investeringslocatie met een nieuwe benadering, gericht op sterke clusters in waardeketens voor de toekomst waarin duurzaamheid een basisvereiste is. Voor de implementatie van het Witboek zullen de 50 reeds aangeduide acties door een gecoördineerde aanpak in praktijk worden gebracht en zullen systematisch verdere acties worden geprogrammeerd om dit nieuwe beleid uit te rollen.

Een nieuw productiviteitsoffensief

De Vlaamse economie was de voorbije decennia gekenmerkt door één van de hoogste niveaus van arbeidsproductiviteit ter wereld waardoor ook een hoog loonkostenniveau mogelijk was. Maar de productiviteitsgroei door kapitaalsintensivering heeft zijn limieten naar toename in productiviteit. Bovendien stellen we vast dat te weinig bedrijven en sectoren kiezen voor een innovatie-gedreven groei die de toegevoegde waarde per werknemer opdrijft. De bedrijfsbestedingen voor O&O in Vlaanderen zijn mogelijks hiervan een indicator. Er is dan ook een breed innovatiebeleid nodig die alle bronnen van nieuwe productiviteitsgroei aanspreekt, niet alleen O&O. Om het potentieel van deze 'totale factorproductiviteit' in een moderne kenniseconomie te realiseren zijn nieuwe initiatieven nodig op het vlak van aangepaste opleiding, doorgedreven informatisering, efficiënt gebruik van intermediaire inputs zoals materialen en energie, de connectie van industrie met ondersteunende diensten, versterking van kritische infrastructuur en slimme specialisatie. Het nieuwe productiviteitsoffensief leidt ook tot structurele verandering, en structurele verandering is op zijn beurt nodig om nieuwe bronnen van productiviteit aan te boren.

In het Witboek NIB is een sterke visie ontwikkeld over de toekomst van de industrie in Vlaanderen. De industrie is een onmisbare schakel in de innovatieketen, om prototypes en eerste series op te schalen tot succesrijke producten en diensten voor de markt en deze marktervaring terug te koppelen naar de kenniscreatie. Productieactiviteiten worden geïntegreerd in toekomstgerichte waardeketens waarin nieuwe product-dienst combinaties oplossingen op maat brengen voor veeleisende klanten en complexe problemen. Centraal in deze visie staat '**De Fabriek van de Toekomst**'. Dit is een groot project om de transformatie van de industrie vorm te geven en te versnellen. Het is niet enkel een fabriek, het is ook een dienstverlener, een gespecialiseerd knooppunt in een netwerk, die industriële infrastructuur en industriële know-how beschikbaar stelt voor productontwikkelaars of value-added logistics. De Fabriek van de Toekomst is in zijn meest gedurfde vorm een netwerk van 'open' infrastructuur voor innovatie en productie, waarvan de eerste initiatieven al vorm krijgen.

Om deze ontwikkeling te versnellen zullen nieuwe beleidsimpulsen worden gegeven om het transformatief ondernemerschap te stimuleren. Om dit beleid verder te concretiseren zal het

Agentschap Ondernemen onder andere een oproep lanceren voor het indienen van projectvoorstellen die mee vorm kunnen geven aan het vernieuwd industrieel beleid in zijn vele facetten.

In 2012 lopen tal van EFRO gesteunde projecten ten einde. Sommige daarvan kunnen zonder meer gesitueerd worden in de opbouw van een industriële transformatie, en beschikken dan ook over nuttige expertise die verdere valorisatie in een context van NIB verdienen. Daarom zal tegen begin 2012 worden nagegaan binnen welke modaliteiten deze expertise verder kan worden ingezet en complementair kan worden aangevuld met nieuwe initiatieven en transformatietrajecten.

Beleidsintegratie

Het Witboek NIB heeft zijn actieplan met 50 acties opgezet binnen een geïntegreerd beleidskader rond 4 centrale beleidspijlers (voor productiviteit- en concurrentiebeleid, industrieel innovatiebeleid, competentieontwikkeling en arbeidsmarktbeleid en infrastructuurbeleid) en een flankerend industrieel beleid dat zorg draagt voor de basiscondities. Dit geïntegreerd beleid is noodzakelijk om de omvattende uitdaging van nieuwe waardecreatie, een nieuw productiviteitsoffensief, de vernieuwing van het economisch weefsel en de daarbij noodzakelijke sociale innovatie te realiseren.

Daarvoor zullen de betrokken departementen en agentschappen meer dan in het verleden moeten samenwerken. Op die manier kunnen ze hun instrumenten samenbrengen in een 'toolbox' die gecoördineerd kan aangewend worden voor de begeleiding van transformatietrajecten. Dit vereist aangepaste organisatievormen.

Managementstructuur

Om deze beleidsintegratie in praktijk te brengen zal de managementstructuur die hiervoor in het Witboek is uitgetekend verder uitgewerkt worden. De structuur opgezet voor de dagelijkse leiding van het NIB gebeurt via een Interdepartementale Coördinatie die o.l.v. het Departement EWI de 50 acties van het Witboek zal implementeren. Synergiën tussen acties en instrumenten van de departementen Economie, Onderzoek en Innovatie, Werk, Onderwijs, Milieu, Mobiliteit e.a. moeten worden benut voor gemeenschappelijk objectieven in de transformatie van de economie en de maatschappelijke uitdagingen.

Het Interministerieel Comité Industrie staat in voor de sturing van NIB. Dit Comité Industrie wordt geadviseerd door een Industrieraad samengesteld uit industrie experts ten einde de coherentie, de oriëntatie en de evaluatie van het NIB mee te ondersteunen.

Opstart van een vernieuwd sectoroverleg

Het sectorbeleid is het kanaal voor het uitwerken van specifieke transformatiestrategieën, aangepast aan de maturiteit van de transformatie en de vernieuwingscapaciteit van de actoren in de verschillende sectoren. Met de Staten-Generaal Industrie (SGI) werd in 2010 succesvol een nieuwe benadering voor het sectorbeleid geïntroduceerd, met de focus op transformatie volgens waardeketens, clusters en grote projecten. In het Witboek wordt aangekondigd dat de Actieplannen die de vier grote sectorfederaties in dit verband hebben opgesteld via vernieuwde Rondetafels verder worden uitgewerkt en geïmplementeerd. Andere sectoren krijgen ook die gelegenheid. In overleg met de sociale partners wordt werk gemaakt van concrete organisatie van de vernieuwde Rondetafels. De doelstelling is om stelselmatig een strategische agenda voor transformatie op te stellen en op te volgen met alle betrokkenen. Er wordt gestart met een pilot in de bouwsector.

Om dit proces op een effectieve en coherente wijze te organiseren voor alle sectoren heeft het Departement EWI al in het kader van de SGI via een consultant goede praktijken verzameld voor het opstellen van een strategisch actieplan voor transformatie. Dit is het vertrekpunt voor een verdere uitwerking van een methodologie die de succesvoorwaarden bij elkaar brengt voor een effectief transformatieproces. Daarbij zal worden geleerd van succesverhalen zoals FISCH, het actieplan voor een duurzame chemie opgesteld op initiatief van Essenscia Vlaanderen. Succesvoorwaarden zijn

onder meer: een brede mobilisatie en betrokkenheid van de bedrijven; een sterke aansprekende visie; internationale ambitie; een grote rol voor voortrekkers; concrete projecten die de ambities goed belichamen; sociale transformatie,....

Een Rondetafel heeft dus een aantal basisvoorwaarden nodig om tot resultaat te leiden. Het Departement EWI zal met procesconsultants een methodologisch kader aanbieden om deze basiscondities waar nodig te helpen rijp maken (capaciteit tot internationale SWOT analyse, toekomstverkenning, visieontwikkeling en road-mapping, identificatie van trekkers, vorming van allianties en consortia die leiden tot business development).

Het Departement EWI zal in 2012 aan de Industrieraad en het ICI een eerste evaluatie voorleggen over de voortgang van de Rondetafels, de impact van een gerichte methodiek voor ondersteuning van transformatietrajecten en clusteropbouw, het evenwicht tussen sectorale en transsectorale initiatieven en de noodzaak om de instrumentenmix verder aan te passen.

TINA-Fonds

Met het TINA-fonds heeft de Vlaamse Regering 200 miljoen euro bijkomend risicokapitaal vrijgemaakt om industriële innovatie binnen de speerpuntclusters voor Vlaanderen te versterken en versneld naar de (internationale) markt te brengen. De nadruk ligt daarbij op de transformatie van onze industrie. Als dusdanig is dit een essentieel element in het beleid dat de Vlaamse Regering heeft ontwikkeld op het gebied van nieuw industrieel beleid. Ondernemers, gevestigde bedrijven en kennisinstellingen moeten door onderlinge samenwerking en kruisbestuiving de kans krijgen nieuwe baanbrekende economische activiteiten te ontwikkelen.

TINA werd opgericht en operationeel gemaakt als investeringsfonds in de schoot van PMV. Er is gestart met het aantrekken en ontwikkelen van projecten die passen binnen deze marktgerichte strategie. De investeringsbeslissingen worden genomen door een investeringscomité samengesteld uit externen op basis van hun relevante expertise en ervaring. Het operationeel beleid van het TINA fonds ligt bij PMV.

TINA zal cofinanciering aanbieden voor juridische entiteiten die structurele innovatievalorisatietrajecten consolideren. Er wordt geïnvesteerd samen met marktpartijen, waardoor financieel rendement een belangrijk criterium is. Maar het wordt met dit fonds ook mogelijk om lange termijn investeringsperspectieven een plaats te geven. En ook om grotere investeringsprojecten een kans te bieden.

Het fonds financiert consortia die bijdragen aan economische transformaties en is de eerste en enige in zijn soort waar interactie tussen bedrijven, investeerders, kennisinstellingen en onderzoeks- en/of technologie-partners centraal staat. Daarom wordt ook onderzocht of dit fonds kan uitgebreid worden met middelen van de Europese Investeringsbank en/of het Europees investeringsfonds.

Bekendmaking van goede praktijken - Oproep Ondernemerschap

Vanuit de Staten-Generaal voor de industrie en de bevraging van de stakeholders bij de uitvoering van het Nieuw Industrieel Beleid (NIB) blijkt er nood aan voortdurende mediazorg om de industrie en de industriële sectoren op een positieve wijze onder de aandacht te brengen. Door de stelselmatige toepassing van de concepten en initiatieven van het NIB zal er een nieuw elan gegeven worden aan de industrie in Vlaanderen. Belangrijk hierbij is om goede praktijken in de industrie voldoende zichtbaarheid te geven zodat goede voorbeelden navolging kunnen krijgen in andere bedrijven en sectoren.

Om deze bekendmaking van goede praktijken in de industrie te bevorderen zal op sectoraal niveau een oproep ondernemerschap gelanceerd worden waarbij de projectvoorstellen vanuit de sectoren zelf komen. Op deze wijze kunnen interessante projecten 'bottom-up' ontstaan en de sectoren de voor hen meest geschikte wijzen van imagooversterking voorstellen.

Thematische oproep Peterschapsprojecten

In het najaar van 2011 zal een thematische oproep peterschapsprojecten gelanceerd worden waarin het Nieuw Industrieel Beleid een belangrijke plaats zal innemen. Het NIB veronderstelt transformatief ondernemerschap omdat het accent gelegd wordt op de transformatie van het industrieel en economisch weefsel in Vlaanderen door de creatie van nieuwe waardeketens in de bestaande industriële sectoren en het vormen van nieuwe industriële sectoren op basis van een innovatiegedreven kennispotentieel. Deze structuurveranderingen kunnen enkel gerealiseerd worden door een transformatief ondernemerschap dat kansen bespeurt in het leveren van oplossingen voor de maatschappelijke uitdagingen, in het aangaan van nieuwe samenwerkingsmodellen en differentiatie door innovatie van de concurrentie. Hiervoor moeten nieuwe product-dienstencombinaties worden ontwikkeld en nieuwe bedrijfsmodellen worden opgezet. Dat zijn vaak radicale veranderingen met een groot risico en een lang voorbereidingstraject om de goede partnerships af te sluiten. Formules van peterschap en groepsgerichte coaching kunnen als flankerend instrument dit transformatief ondernemerschap begeleiden, faciliteren en stimuleren. Deelnemers kunnen via dergelijke leerformules ervaring opdoen en kennis uitwisselen voor het opzetten van succesvolle bedrijfsmodellen en platformen.

De eerste peterschapsprojecten in uitvoering van de nieuwe regelgeving gaan in principe van start vanaf 1 januari 2012. In de loop van 2012 kunnen dan ook de eerste indicatoren verzameld worden en kan een eerste inschatting gemaakt worden van de effectiviteit van de nieuwe aanpak.

Europese hefboomen

Het Vlaamse beleidskader heeft ongetwijfeld zijn limieten, daarom dat het Vlaams transformatiebeleid nauw moet aansluiten bij het Europees industrieel innovatiebeleid dat in volle transitie is. De grote maatschappelijke uitdagingen (op vlak van klimaat en energie, gezondheid en voeding, grondstoffen, mobiliteit etc) worden een gemeenschappelijk referentiekader voor Europese prioriteitstelling en samenwerking tussen landen en regio's. Het Departement EWI zal de inspanningen coördineren van alle Vlaamse strategische actoren om een duidelijke positie in te nemen in de ontwikkeling van Europese Innovatieplatformen en industriële initiatieven.

Het Vlaamse clusterbeleid moet zich hier strategisch positioneren om sterke comparatieve voordelen uit te spelen. In vele gevallen zullen die door grensoverschrijdende samenwerking en specialisatie vorm krijgen. Vlaanderen zal hiervoor zijn bestaande internationale samenwerkingsakkoorden met de buurlanden verder benutten en nieuwe uitbouwen.

Flanders Care – impulsloket

Met de inbedding eind 2010 van het Impulsloket Flanders' Care kreeg het Agentschap Ondernemen de opdracht om binnen het kader van Vlaanderen in Actie het operationele luik van Flanders' Care te organiseren. De doelstelling van het Impulsloket is aanspreekpunt te zijn voor de diverse stakeholders van Flanders' Care, nl. zorginstellingen, kennisinstellingen en bedrijven zodat de toegang tot de relevante overheidsinstrumenten beter ontsloten, de onderlinge samenwerking gestimuleerd wordt en gemeenschappelijke projecten ontwikkeld en gerealiseerd kunnen worden mits de juiste ondersteuning.

2011 is vooral het jaar geweest van het leggen van een stevige basis. Het Flanders' Care team werd vormgegeven. Het unieke aan dit team is de samenwerking vanuit verschillende beleidsdomeinen van de Vlaamse administraties. De kracht van het team situeert zich in de complementaire samenwerking die tot stand komt vanuit ieders eigen achtergrond, expertise, beleidsdoelstellingen om te komen tot diverse hefboomen voor valorisatie in de zorg. Dit betekent de vormgeving van nieuwe business

modellen op het vlak van zorg economie waarin economische, internationale en technologische valorisatie moeten leiden tot een kwaliteitsverhoging van de zorg voor iedere Vlaming.

2011 was tevens het jaar waarin een ‘nieuwe’ ondersteuningsmaatregel ontwikkeld werd, nl. het demonstratieproject. Dit instrument heeft tot doel binnen de samenwerking van een zorgactor en een ondernemer producten/diensten uit te testen in een real life omgeving zodat voldoende ‘evidence’ gegenereerd wordt om met de visie van de toekomstige gebruiker een efficiënte dienst of een goed product op de markt te kunnen uitrollen.

2011 was ook het jaar voor de ontwikkeling van een goede dynamische website voor Flanders’ Care, het uitbouwen van nieuwe communicatiemiddelen, het aanwerven van bijkomende medewerkers, de voorbereiding van diverse activiteiten, het geven van infosessies,...

2012 wordt het jaar om deze basis om te zetten naar een kwaliteitsvolle en duurzame werking als groeibodem voor nieuwe projecten en samenwerkingsverbanden in Vlaanderen. De loketfunctie zal verder geprofessionaliseerd worden zodat het Impulslotet als aanspreekpunt een referentie wordt in Vlaanderen.

Via virtuele projectplatformen zoals zorg-ICT, innovatief aanbesteden,... zullen nieuwe projecten en samenwerking tussen verschillende stakeholders ondersteund en gedynamiseerd kunnen worden. De samenwerking met lokale partners professionele organisaties zoals Agoria, Essenscia,... en interprofessionele organisaties zoals Unizo, VKW en Voka zal verder uitgewerkt worden.

2. Kennisdifusie van innovatie en businessmodellen

Met het oog op noodzakelijke industriële transformatie (zie ‘fabriek van de Toekomst’) moeten vooral KMO’s meer inzetten op kennisabsorptie en het aanpassen van hun huidige bedrijfsmodel. In samenwerking met, en aansluitend op het beleid van de minister bevoegd voor innovatie en wetenschapsbeleid zullen we daarom werk maken van een beleid dat een efficiënte verspreiding van kennis over innovaties naar een ruime doelgroep van ondernemingen stimuleert.

Daarbij zullen we ons concentreren op twee sporen: enerzijds het stimuleren van platformwerking tussen alle betrokken actoren die aan welbepaalde innovatieve thema’s een bijdrage leveren. Anderzijds zal onderzocht worden of specifieke steuninstrumenten ontwikkeld kunnen worden die deze kennisdiffusietrajecten ondersteunen.

Platformwerking

Sinds 2010 maakt het Agentschap Ondernemen werk van de ontwikkeling van diverse kennisplatformen rond specifieke technologische thema’s. Dit wordt in 2012 ook gradueel verder uitgebouwd.

- Cleantech: begin 2011 is een informatiebrochure opgemaakt en verspreid over alle lopende EFRO cleantech projecten; eind 2011, begin 2012 zullen de promotoren opnieuw worden samengebracht voor kennisuitwisseling op basis van de inmiddels opgebouwde expertise.
- ICT: inspanningen op het vlak van diffusie van ICT technologie worden gebundeld in het platform KMO-IT. Dit platform omvat een 11-tal EFRO gesteunde ICT-projecten deels sectorspecifiek deels generiek van aard. De werking wordt ondersteund via een centraal IT loket, een eigen website, een maandelijks e-zine, het ter beschikking stellen van een online self assessment tool, enz... Geregeld worden ook infodagen of kleinere informatieve sessies aangeboden aan het bedrijfsleven. Medio 2011 werd de ethische gedragscode ‘het eTIC charter’ in Vlaanderen versterkt op de markt gezet, waarbij KMO-IT de Vlaamse secretariaatsfunctie voor de operationele ondersteuning van dit charter op zich neemt. In 2012 zal ten volle moeten blijken of IT dienstverleners zich bij dit charter aansluiten.

- Intellectuele eigendom (IE): het Agentschap Ondernemen biedt aan bedrijven de mogelijkheid tot afname van een eerstelijns IE scan, bij wijze van ruime verkenning van de IE opportuniteiten bij een bedrijf. Een gratis vervolgadvice van een expert is beschikbaar tot eind 2012 middels de inzet van EFRO middelen. Deze werking wordt opgevolgd door een stuurgroep van de belangrijkste publieke IE-actoren. In die context maakt het Agentschap ook deel uit van een IE platform dat door het IWT wordt getrokken met het oog op onderlinge synergie en afstemming van het optreden naar de bedrijven.
- Design: begin 2010 werden een serie workshops opgestart om te onderzoeken waar de synergiën tussen de verschillende designorganisaties in Vlaanderen lagen en hoe ze zouden kunnen samenwerken. Er werd besloten een Design platform Vlaanderen op te richten. Dit mondde in 2011 uit in een Design Summit waar de design organisaties van Vlaanderen, aangestuurd door de Vlaamse overheid een charter tot samenwerking ondertekenden. In de loop van 2011 worden een concreet businessplan en duidelijke meerwaarde activiteiten, gesteund door de designorganisaties van Vlaanderen geformuleerd. De werking van het Designplatform Vlaanderen kan operationeel zijn in de loop van 2012.

Met Design Vlaanderen zal het Agentschap Ondernemen dan ook bedrijven verder aanzetten om design in hun bedrijfscultuur en productieproces te integreren. Design kan ook een belangrijke rol spelen in het creëren van meer gelijke kansen. Het Agentschap Ondernemen zal daarom actief bijdragen aan de verdere verspreiding van het concept van 'universal design', door dit te promoten bij partnerorganisaties

Steuninstrumenten

Grotere ondernemingen beschikken over voldoende competenties en middelen om kennis en expertise in huis te halen en te houden. Bij KMO's en not-for-profit organisaties, waar vaak een eigen R&D-afdeling ontbreekt, is dit minder het geval. Zij zijn dan ook op zoek naar concrete, laagdrempelige (en bijgevolg goedkope) en kortlopende dienstverlening.

Uit onderzoek blijkt dat ondanks het feit dat kenniscentra, en in het bijzonder de hogescholen, elk over een belangrijk aanbod van (praktijkgerichte) kennis en expertise binnen uiteenlopende domeinen beschikken, de kleinere KMO's en de not-for-profit sector echter nog te weinig toegang tot dit aanbod krijgen.

Om tegemoet te komen aan de bestaande nood aan laagdrempelige expertise en dienstverlening zal een netwerk van Laagdrempelige Expertise- en Dienstverleningscentra (LED-netwerk) worden uitgerold binnen alle Vlaamse provincies. Via dit complementair en multidisciplinair netwerk wordt de aanwezige kennis en expertise van de hogescholen gevaloriseerd binnen de regionale ondernemingen. Dit versterkt tevens de noodzakelijke samenwerking tussen KMO's en onderwijs- en onderzoeksinstellingen. De ministers bevoegd voor Onderwijs en voor Wetenschapbeleid zullen betrokken worden.

Uit eerdere, meer regionale, projecten kan worden afgeleid dat deze centra een adequate matching van vraag en aanbod inzake laagdrempelige dienstverlening in een regio kunnen bieden. KMO's en organisaties krijgen op die manier creatieve probleemoplossingen aangereikt. Ze worden gestimuleerd om alert te blijven voor de nieuwste ontwikkelingen en kunnen rekenen op een doorgedreven ondersteuning om deze zelf te gaan toepassen. Dit moet op termijn resulteren in een dynamisch werkveld dat aandacht heeft voor strategische innovatie.

Ook de hogescholen winnen bij de uitbouw van de LED's: door samen en complementair te werken, kunnen middelen efficiënter worden ingezet. De systematische insteek vanuit het werkveld leidt bovendien tot een sterkere inbedding in de realiteit van het regionale werkveld. Door het doorgedreven

vraaggericht en multidisciplinair werken van de LED's kan het opleidingsaanbod beter inspelen op actuele noden en wordt de dienstverlening naar het werkveld toe performanter.

Op termijn kan het LED-netwerk KMO's en not-for-profit organisaties inspireren en stimuleren tot het structureel samenwerken met kennisactoren, ook in het belang van het noodzakelijk Nieuw Industrieel Beleid.

Met de start van de kmo-portefeuille op 1 januari 2009 werd ook de pijler technologieverkenning geïntroduceerd. Technologieverkenningen zijn technologische adviezen op maat van de KMO rond een innovatievraagstelling die ingekocht worden bij een erkend kenniscentrum. Het succes van de steunmaatregel ook inzake de pijler Technologieverkenning neemt jaar na jaar toe. Met het besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van de kmo-portefeuille dd. 19 september 2011 wordt een uitbreiding mogelijk gemaakt van de erkende dienstverleners met de consultants inzake technologische vraagstukken uit de privésector.

Een verdere aansluiting van de kmo-portefeuille als ondersteunend instrument van de LED-werking wordt bekeken. Dit gebruikersgedreven instrument is immers vaak beter geschikt voor een groter KMO-doelgroepenbereik dan meer aanbod-gedreven beleidsinstrumenten, en kan aldus makkelijker bijdragen tot een versterkte kennisdiffusie.

VIII. Een efficiënte en effectieve overheid

1. Administratieve vereenvoudiging/uniek loket EDRL

Nulmeting administratieve lasten en reductiedoelstelling

In 2010 werd voor het beleidsdomein EWI als vervolgtraject op de nulmeting administratieve lasten, een actieplan administratieve lastenverlaging opgemaakt. De verschillende lopende projecten op het vlak administratieve lastenverlaging van de entiteiten van het beleidsdomein EWI werden daarin opgenomen. Begin 2011 werd voor de eerste keer een vooruitgangsrapportage gedaan van de lopende projecten, en het actieplan aangepast daar waar nodig.

Voor 2012 wordt deze manier van werken verdergezet. Begin 2012 worden de vooruitgang van de in het actieplan opgenomen projecten opnieuw geëvalueerd, afgewerkte projecten worden uit het actieplan gehaald en nieuwe projecten worden erin opgenomen. Zo wordt ieder jaar consistent verder gewerkt aan het verlagen van de administratieve lasten van de regelgeving van EWI, en wordt dit telkens gedocumenteerd in het actieplan en de vooruitgangsrapportage.

Naar een meer geïntegreerd overheidsoptreden

Een significante verlaging van de administratieve lasten voor de ondernemer zal in eerste instantie bewerkstelligd worden door als overheid de ondernemer op een geïntegreerde en op elkaar afgestemde wijze te benaderen en door de uitbouw van een geïntegreerd loket voor de ondernemer.

De Vlaamse, federale, Europese en lokale bestuursniveaus nemen voortdurend initiatieven om bedrijven te informeren, adviseren en ondersteunen. Bedrijven komen dan ook veelvuldig in contact met de verschillende overheden en door de weinig geïntegreerde aanpak is het voor ondernemers niet altijd even duidelijk waar ze voor welke vergunningsaanvraag, dienstverlening, informatie,... terecht kunnen.

De beleidsnota economie 2009-2014 geeft al aan dat er om de efficiëntie en effectiviteit van het overheidsoptreden te verhogen onderzocht dient te worden hoe synergiën tussen de verschillende actoren op het veld bewerkstelligd kunnen worden om te komen tot een meer geïntegreerde en eenvoudigere benadering van de ondernemer.

De beleidsnota Bestuurszaken 2009-2014 geeft aan dat om het één loket-principe te realiseren, de focus in een eerste fase zal liggen op een goede samenwerking en een afstemming via de klantgerichte processen. Op termijn komen meer structurele ingrepen aan bod. De kern van het debat moet gaan over de meerwaarde en gebruiksvriendelijkheid vanuit het oogpunt van de klant.

Om de effectiviteit van het overheidsoptreden naar bedrijven te verhogen is er dan ook duidelijk een dringende noodzaak aan afstemming tussen de verschillende actoren op het veld, het concreet invullen en afstemmen van de kerntaken van de verschillende overheden en stroomlijning van de communicatie naar de bedrijven, en dit in complementariteit met de taken van de bedrijfsorganisaties.

Vanuit die optiek werd dan ook een sleutelproject ‘Naar een geïntegreerde benadering van de ondernemer – geïntegreerd ondernemersloket’ door het College van ambtenaren-generaal (CAG) gedefinieerd en opgenomen in het Meerjarenprogramma Slagkrachtige Overheid waarbij winstdoorbraken zullen worden gerealiseerd voor de gehele organisatie. De Vlaamse Regering keurde dit Meerjarenprogramma in februari 2011 goed.

Dit project moet er in de eerste plaats voor zorgen dat bedrijven een helder en duidelijk beeld krijgen van waar ze voor welke vergunningsaanvraag en/of dienstverlening terecht kunnen en dat er gegeven

ieders opdrachten en kerntaken eenduidige informatie- en communicatiestromen richting ondernemers ontstaan.

Hiervoor wordt in het najaar van 2011 een studie opgestart waarbij in een eerste fase de bestaande informatie- en communicatiestromen van de Vlaamse overheid richting ondernemer in kaart worden gebracht met de daaraan gekoppelde beheerskosten en de administratieve lasten.

Op basis van deze resultaten zal in samenspraak met alle betrokken actoren tegen medio 2012 een strategische visie en een stappenplan worden uitgewerkt inzake meetbare efficiëntie-bevorderende maatregelen voor het optimaliseren van het dienstverleningsaanbod van de Vlaamse overheid richting ondernemer.

De voor te stellen maatregelen moeten enerzijds de ondernemer toelaten de administratieve lastendruk te verminderen en anderzijds de Vlaamse overheid toelaten zijn dienstverlening aan de ondernemer kwaliteitsvol, effectief, efficiënt en geïntegreerd te organiseren.

Uitrol van public-procurement (digitaal aanbesteden) naar het bedrijfsleven

Public procurement omhelst de digitale aanpak voor aankopen van de overheid. Twee modules zijn klaar voor gebruik: E-notification voor het opzoeken van bekendmakingen en E-tendering voor het digitaal indienen van een offerte of kandidaatstelling. De applicaties worden beheerd door de federale overheid waarmee de Vlaamse overheid een contract afsloot. De uitrol binnen de Vlaamse overheid ligt in handen van het Departement Bestuurszaken. Op hun vraag verzorgt het Agentschap Ondernemen de uitrol naar het bedrijfsleven.

Sinds september 2010 worden alle Vlaamse overheidsdiensten aangemoedigd om e-Tendering toe te staan. Op 20 mei 2011 besliste de Vlaamse overheid om e-Tendering te verplichten vanaf 1 januari 2012.

Activiteiten 2011:

- Bekendmaking van het samengaan van het Bulletin der Aanbestedingen met het E-notificationplatform via mail naar het bedrijfsleven en artikel in onze nieuwsbrief;
- Organisatie van een maandelijks infosessie over het digitaal aanbesteden voor bedrijven, ter ondersteuning van de Vlaamse administraties, in samenwerking met het Departement Bestuurszaken (sinds april 2011 in Brussel);
- Organisatie van een roadshow voor bedrijven over digitaal aanbesteden in Vlaanderen en de Europese Unie in elke provincie, in samenwerking met Unizo, Voka, Federale OverheidsDienst P&O, Departement Bestuurszaken en Europe Enterprise Network;
- Actualisering van de brochure Digitaal aanbesteden voor bedrijven;
- Sensibilisering van de geaccrediteerde opleidingsverstrekkers om opleidingen voor bedrijven aan te bieden;
- Bekendmaking van het besluit van de Vlaamse Regering van 20 mei om E-tendering verplicht in te voeren bij de Vlaamse overheidsdiensten vanaf 1 januari 2012, via mail naar de deelnemers aan de infosessies en via artikel in onze nieuwsbrief;
- Bijdrage aan het speciale nummer over public procurement van het tijdschrift Binnenband voor lokale besturen;
- Beantwoorden van een beperkt aantal vragen van bedrijven over het Vlaamse beleid.

Verwachte activiteiten 2012 :

- Bekendmaking van wijzigingen aan de systemen of beleid naar de bedrijfswereld, via mail of bijdrage in de nieuwsbrief;
- Actualisering van de brochure Digitaal aanbesteden voor bedrijven;
- Verderzetting van de maandelijkse infosessie, ter ondersteuning van de Vlaamse administraties en lokale overheden;
- Sensibilisering van de geaccrediteerde opleidingsverstrekkers, Unizo, Voka en beroepsorganisaties om opleidingen voor bedrijven aan te bieden;
- Samenwerking met Enterprise Europe Network om het grensoverschrijdend aanbesteden te promoten.

E-conomy

Het Agentschap Ondernemen beoogt met E-conomy de dienstverlening naar zijn klanten continu te verbeteren en te vereenvoudigen; dit kan enkel als de klant voldoende gekend is. Bijgevolg werd in de zomer van 2011 de gepersonaliseerde ondernemingsfoto (E-conomy IV) geïntroduceerd. Dit is een virtuele foto die op een bepaald tijdstip in realtime de geconsolideerde informatie over een bedrijf toont. Deze foto bevat informatie afkomstig uit verschillende authentieke bronnen (VKBO) en toont buiten de informatie die in de elektronische steunmaatregelen aanwezig is, ook informatie van niet-digitale steunmaatregelen van het Agentschap Ondernemen. Op die manier wordt het mogelijk dat een onderneming in één oogopslag zicht krijgt op zijn ondernemingsgegevens en dossiergegevens binnen het Agentschap Ondernemen. In 2012 is voorzien dat de ondernemingsfoto wordt uitgebreid met de informatiedossiers van het Agentschap Ondernemen. Verder is het de ambitie om in een volgende fase van het E-conomy project ook de dossierinformatie uit te wisselen met MAGDA en op die manier de ondernemingsfoto te verrijken met dossiergegevens van andere entiteiten. Een eerste piloot met het IWT is in voorbereiding.

Algemene coördinatie omzetting EDRL

Na de fase van de zogenaamde “Wederzijdse Evaluatie” die onder leiding van de Europese Commissie over de betrokken regelgeving van de lidstaten werd doorgevoerd en waarbij de particulariteiten van deze regelgeving in elke lidstaat door de andere lidstaten onder de loep werd genomen, heeft de omzetting van de Europese Dienstenrichtlijn een volgende fase bereikt: de performantietest. Deze bestaat erin dat de Europese Commissie via drie concrete cases een bevraging organiseert bij de lidstaten over de wijze waarop interne regelgeving zich tegenover de 3 sectorale markten verhoudt. Deze sectoren zijn de bouwsector, de bedrijfsgerichte dienstverlening en de toeristische sector. Een ander element dat met de EDRL-omzetting verband houdt is de notificatie van nieuwe regelgeving die EDRL-onderworpen is. Deze notificatie wordt naar meldingspunt, vormgeving en inhoud door de Europese Commissie voorbereid.

2. Efficiënte samenwerking tussen verschillende bestuursniveaus***Ondernemingsvriendelijke gemeenten***

In 2011 werd verder gewerkt aan het actieplan Ondernemingsvriendelijke Gemeente. Doel van dit actieplan is gemeenten te sensibiliseren voor het belang van een gemeentelijk economisch beleid en hen te ondersteunen bij de uitbouw van hun beleid en dienstverlening voor ondernemers.

Zo werd in 2011 een nieuwe projectoproep gelanceerd. Deze oproep focuste op het gemeentelijk kernversterkend winkelbeleid. De beschikbare 2 miljoen euro werd toegekend aan 9 innovatieve projecten die in de loop van 2012 op kruissnelheid zullen komen en die op termijn een meerwaarde kunnen betekenen voor heel wat gemeenten. Samen met de 42 gemeentelijke EFRO-projecten rond gevelrenovatie van handelspanden en renovatie van leegstaande handelspanden die in 2011 werden gesubsidieerd betekent dit een aanzienlijke versterking van ondersteuning van de gemeenten op vlak van hun winkelbeleid. De bedoeling is om in 2012 deze ondersteuning met een leidraad rond gemeentelijke strategisch-commerciële plannen nog verder te versterken.

Afstemming en samenwerking tussen gesubsidieerde projecten, de betrokkenheid van zowel gemeenten en hun verenigingen als van ondernemersorganisaties en het ruim verspreiden van de resultaten van projecten blijven cruciale aandachtspunten in het beleid ondernemingsvriendelijke gemeente. Daaraan werd niet alleen bij de toekenning van de subsidies aan de projecten veel aandacht geschonken, ook tijdens de projectduur zelf tracht het Agentschap Ondernemen dit te stimuleren. Zo verenigt ze de projectpromotoren in het overlegplatform Ondernemingsvriendelijke gemeente en brengt ze hen een aantal keer per jaar bijeen om kennis en ervaringen uit te wisselen. Ook in 2012 willen we deze samenwerking en afstemming tussen gesubsidieerde projecten blijven stimuleren.

Verder is het de bedoeling ook in 2012 via nieuwe projectoproepen, zowel in het kader van het actieplan Ondernemingsvriendelijke gemeente als via EFRO vernieuwende ideeën en verbeterde praktijken te blijven stimuleren en ingang te doen vinden.

Het Agentschap Ondernemen zette in 2011 in op de uitbouw van het relatiebeheer naar steden en gemeenten. Ook in 2012 zal hier verder op ingezet worden om de kennisuitwisseling, afstemming en samenwerking tussen het Agentschap Ondernemen en de Vlaamse gemeenten te stimuleren en zo bij te dragen aan een meer geïntegreerde benadering van ondernemers vanuit de verschillende bestuursniveaus. Om dit proces te bevorderen werd in 2011 steun toegekend aan VVSG om gedurende 2 jaar overlegtafels economie voor gemeenten in heel Vlaanderen uit te bouwen. Deze overlegtafels zullen in nauw overleg met het Agentschap Ondernemen in de loop van 2012 tot stand komen. Ook de wisselwerking met UNIZO en Voka en andere projectpromotoren wordt voorzien.

Met de gemeenteraadsverkiezingen in oktober is 2012 alvast voor het actieplan ondernemingsvriendelijke gemeente een cruciaal jaar. Het Agentschap zal samen met de partners en gesubsidieerde promotoren nagaan hoe dit momentum maximaal kan worden benut. We hopen alvast dat de inspanningen van de voorbije jaren merkbaar zullen zijn in de nieuwe gemeentelijke beleidsplannen en de nieuwe colleges van burgemeester en schepenen.

Provinciale bestuursniveau

Niet alleen de gemeenten en steden zijn belangrijke partners om een ondernemingsvriendelijker beleid te voeren, maar ook de provincies kunnen hierin een cruciale rol spelen. De belangrijkste partners daarbij zijn de provinciale ontwikkelingsmaatschappijen, die te beschouwen zijn als kleine maar performante uitvoeringsorganisaties binnen het beleidsdomein Economie op provinciaal niveau. Naast de uitvoering van het provinciaal economisch beleid wensen we de POM's in te schakelen voor gebiedsgerichte initiatieven op vlak van ruimtelijke economie en streekontwikkeling. Zeer in het bijzonder kunnen hier voor 2012 de acties rond activering van onbenutte bedrijfsterreinen vermeld worden. Via de interdepartementale stuurgroep POM streven we naar een langetermijnrelatie die de doelmatigheid en de specificiteit van het inzetten van de POM's ten goede moet komen.

Daarnaast is er ook op geregelde tijdstippen overleg met de Diensten Economie en Internationale Relaties van de provincies. Een drietal topics staan hierbij centraal.

In uitvoering van de winkelnota is een afsprakenprotocol met de provincies gesloten in de ondersteuning van de gemeenten in het voeren van een kernversterkend beleid. Verder wordt ook

gezamenlijk onderzocht hoe een kenniscentrum detailhandel kan worden vorm gegeven. Er zal rekening worden gehouden met de bepalingen inzake interne staatshervorming.

Verder is er in afspraak met FIT een overleg inzake het begeleiden van internationale investeerders in de verschillende regio's. Samen met de provincies zijn daartoe specifieke provinciale overlegfora in oprichting.

Tenslotte is er ook afstemming met betrekking tot de activiteiten inzake logistiek. Provincies hebben doorgaans deze taken toevertrouwd aan hun POM, zodat dit ook meegenomen wordt in het overleg met de POM's.

In uitvoering van de beleidsnota Interne Staatshervorming zal ook moeten nagedacht worden hoe de begeleiding van starters verder vorm kan worden gegeven.

RESOC's

In 2010 en 2011 werden de RESOC's betrokken bij het Werkgelegenheids- en Investeringsplan en bij het Nieuw Industrieel Beleid. Van de RESOC's werd verwacht dat zij specifieke opportuniteiten die de economische diversiteit van de Vlaamse subregio's weerspiegelen, goed kunnen detecteren. Bij de uitrol van Vlaamse beleidsinitiatieven is deze inbreng waardevol. Een goed communicatiekanaal om de diverse actoren uit de publieke en private sector te kunnen bereiken is bijgevolg noodzakelijk.

In het kader van de interne staatshervorming wordt de vraag gesteld of het huidige streekoverleg hiervoor het beste model is. Hiervoor wordt het resultaat van de regioscreening afgewacht.

Het federale bestuursniveau

Zoals gesteld in de beleidsnota 2009-2014 is een afstemming met het federale economisch beleid, onverminderd de mogelijke overdracht van bevoegdheden in het kader van een nieuwe staatshervorming, op zijn plaats. Dit geldt in het bijzonder in het kader van de informatieverstrekking aan ondernemingen. In het bijzonder m.b.t. de informatieverstrekking m.b.t. financiering aan ondernemingen heeft het Agentschap Ondernemen dan ook steeds de maatregelen van het Participatiefonds meegenomen. Ook in het kader van het project FINMIX wordt samenwerking voorzien met het Participatiefonds.

Ook in het kader van de implementatie van de Dienstenrichtlijn wordt er nauw samengewerkt met een aantal federale diensten, in het bijzonder de Dienst Administratieve Vereenvoudiging. Deze operationele samenwerking op het terrein zal in 2012 dan ook worden verder gezet.

Verder zal er ook de nodige afstemming dienen plaats te grijpen rond de implementatie van de Small Business Act. De federale overheid heeft hiertoe een specifieke KMO-ambassadeur aangeduid bij de FOD Economie. De gewesten, waaronder Vlaanderen, hebben hun regionale ambassadeur. Een geïntegreerd optreden ten aanzien van de Europese Commissie op dit vlak dient zich op.

Europa

EU-Raad Concurrentievermogen

Sinds 1 juli is Vlaanderen de woordvoerder van België in de Raad Industrie van de Europese Unie en assessor van de federale minister van Economie in de Raad Interne Markt. Deze taken zullen worden opgenomen zowel onder het Poolse EU-Voorzitterschap tijdens de tweede helft van 2011 als onder het Deense EU-Voorzitterschap tijdens de eerste helft van 2012.

Er staan verschillende dossiers op de Europese beleidsagenda die belangrijk zijn voor Vlaanderen. Uiteraard is er het Meerjarig Financieel Kader dat de toekomstige middelen voor het EU-beleid zal bepalen. Verschillende specifieke programma's zijn van belang voor het industriebeleid, met name de opvolgers van het Kaderprogramma voor Concurrentievermogen en Innovatie (een programma voor concurrentievermogen van KMO's en Horizon 2020, de opvolger van het Kaderprogramma voor Onderzoek en Ontwikkeling dat ook innovatie zal omvatten en belangrijk is voor onze industrie).

Voorts wordt ook het huidige beleid verder ten uitvoer gelegd. Het gaat hier dan vooral om de Small Business Act, i.e. het KMO-beleid van de EU, en het EU Industriebeleid, één van de vlaggenschipinitiatieven onder de Europa 2020-strategie. Er zal aandacht zijn voor de mededeling van de Commissie rond de ondersteuning van KMO's bij hun internationalisering en het beleid van de EU op het gebied van clusters, dat begin 2012 wordt verwacht. De mededeling rond ondersteunende technologieën (Key Enabling Technologies) zal ook de nodige aandacht krijgen. Ook de verwachte mededelingen rond de bio-economie en het concurrentievermogen van de bouwsector zullen worden opgevolgd. Uiteraard worden eventuele initiatieven die nog niet op de radar staan elk op hun individueel belang voor Vlaanderen beoordeeld.

Proactief inspelen op de Europese beleidsagenda

Een adequate koppeling met het Europese beleidsniveau kan bijdragen tot de verwezenlijking van de ViA-doelstellingen. Maar ook omgekeerd impliceren de ViA-doelstellingen om van Vlaanderen een Europese topregio te maken dat we ons een leiderspositie aanmeten. Vlaanderen, als Europese topregio in wording, moet alle kansen aangrijpen om internationaal beleid te koppelen aan intern beleid en vice versa. Het Europese beleid is hierbij van primordiaal belang gezien zijn impact op het Vlaamse beleid. In het bijzonder betreffende innovatiebeleid, maar ook op het gebied van industriebeleid en kmo-beleid, moet Vlaanderen de ambitie koesteren om het Europese beleid mee vorm te geven eerder dan het te ondergaan.

Meer concreet leggen we voort proactief verbanden tussen het Vlaamse TINA-fonds (Transformatie, Innovatie en Acceleratie Fonds) en het Europese beleid, met name de nieuwe Europese financiële instrumenten voor innovatie binnen Horizon 2020, het clusterbeleid van de EU, het initiatief inzake ondersteunende technologieën... We bekijken ook de mogelijke dwarsverbanden tussen het NIB en het EU Industriebeleid.

Het Europees Kader voor Staatssteun

De Europese Commissie heeft in 2011 een groot aantal publieke consultaties opgestart betreffende de eventuele herziening van een aantal staatssteunregels. Het ging o.a. om een aantal specifieke technische consultaties (emissierechten, breedband, media en cinema, luchtvaartsector, reddings- en herstructureringssteun, uitdoven van de tijdelijke kaderregeling inzake de financiële crisis). Daarnaast werden er eveneens consultaties georganiseerd inzake de herziening van de regionale steunkaart na 2013 en de Diensten van Algemeen Economisch Belang (DAEB).

Wat betreft de DAEB, heeft de Commissie in maart 2011 een Mededeling gepubliceerd waarin zij aankondigde dat het huidige DAEB kader dat in november 2011 afloopt, zal geëvalueerd en aangepast worden. De Commissie kondigt een vereenvoudiging aan en hoopt dat de nieuwe versie van het kader duidelijker en transparanter zal zijn. Een aantal knelpunten zal worden verduidelijkt (o.a. het begrip "economische activiteit" en de vraag vanaf wanneer er een impact is op de handel of de mededinging zullen wat verder toegelicht worden). Alle geïnteresseerde partijen konden reeds op deze mededeling reageren. De Commissie zal in september 2011 een ontwerptekst voorstellen en deze zal nog besproken worden met de lidstaten in het najaar van 2011. Het nieuwe DAEB kader zal dan vermoedelijk tegen januari 2012 van kracht worden.

Inzake de regionale steunkaart voor de periode 2014-2020 heeft de Commissie in maart 2011 een eerste verkennende workshop georganiseerd. De lidstaten werden gevraagd naar hun ervaringen met

het huidige kader, gebaseerd op de Regionale Steun Richtsnoeren van 2006. Uit de eerste gedachtewisseling bleek dat zowel de Commissie als de lidstaten grotendeels tevreden waren met het huidige kader en dat voor de periode na 2013 een analoog systeem van kracht zou moeten kunnen blijven.

In tegenstelling tot de periode voorafgaand aan de huidige steunkaart – waar er lange tijd sprake was van het afschaffen van de regionale steunkaarten in de oude lidstaten, en waardoor vele lidstaten er vanuit gingen dat de huidige steunkaart de laatste zou zijn – blijkt de Commissie nu toch geneigd om nogmaals een regionale steunkaart toe te laten. Over de concrete modaliteiten daarvan moet nog verder nagedacht en overlegd worden. Ter voorbereiding vraagt de Commissie de lidstaten zoveel mogelijk relevante informatie of studies te willen verschaffen inzake de evaluatie van regionale steunregimes en het stimulerend effect van dergelijke steun op regionale ontwikkeling.

De Commissie plant vermoedelijk in oktober 2011 en het voorjaar 2012 nog 2 overlegvergaderingen met de lidstaten, waarna de nieuwe Richtsnoeren inzake regionale steun normaal gezien eind 2012 zullen goedgekeurd worden, zodat de lidstaten dan nog een jaar de tijd hebben om hun nieuwe regionale steunkaart samen te stellen en aan te melden bij de Commissie, en om hun steunsystemen aan te passen voor 1 januari 2014.

Ter voorbereiding van de verdere overlegmomenten heeft het Agentschap Ondernemen in de zomer van 2011 een bestek gelanceerd voor de evaluatie van de huidige SIOS steun.

Tot slot kan ook nog vermeld worden dat het decreet van 31 januari 2003 betreffende het economisch ondersteuningsbeleid zal geactualiseerd worden aan het gewijzigde EU kader, zodat de Vlaamse overheid over een adequate decretale basis beschikt om alle steun te geven die theoretisch mogelijk is volgens de Europese maxima, zodat de concurrentiepositie van Vlaanderen kan gevrijwaard worden. Het ontwerp van decreet werd principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 27 mei 2011. Ondertussen werden de adviezen bekomen van de SERV, de MINA-raad en de Raad van State. Het ontwerpdecreet zal eerstdaags terug aan de Vlaamse Regering worden voorgelegd, waarna het kan worden ingediend in het Vlaams Parlement.

EFRO – doelstelling 2 Regionaal Concurrentievermogen en Werkgelegenheid

Vlaanderen verkreeg, in het kader van doelstelling 2 “Regionaal concurrentievermogen en werkgelegenheid” van het Europees Cohesiebeleid 2007 – 2013, een bedrag van 201 miljoen euro uit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO).

Het programma is opgebouwd rond de prioriteiten kenniseconomie en innovatie, ondernemerschap, ruimtelijk - economische omgevingsfactoren en stedelijke ontwikkeling.

Sinds de start in 2008 werden 450 projecten goedgekeurd waarbij 182 miljoen euro EFRO - subsidies (91 % van de beschikbare middelen) werden toegekend.

Binnen de prioriteiten kenniseconomie en ondernemerschap verliep dit via projectoproepen rond o.m. kennisdiffusie, cleantech, ICT-stimulering bij KMO's, interregionale samenwerking, ondernemerschap (algemeen) en preventief bedrijfsbeleid.

In 2010/2011 werden oproepen gelanceerd voor energie-efficiëntie in de sociale huisvesting en de renovatie van handelspanden. Tevens werden de goedlopende projecten in deze beide prioriteiten met een extra werkingsperiode verlengd.

Binnen prioriteit 3 betrof het de uitrusting van bedrijventerreinen, logistieke infrastructuur, opleidingsinfrastructuur en sociale economie. Binnen prioriteit 4 werden geïntegreerde stedelijke projecten goedgekeurd in een aantal centrumsteden en het Vlaams stedelijk gebied rond Brussel. Tevens werden in Antwerpen en Gent een aantal kleinschalige projecten in achtergestelde buurten ondersteund.

Gezien de reeds hoge benuttingsgraad van de financiële middelen, zal in 2012 het zwaartepunt verder verschuiven van projectselectie en toekenning van de EFRO-middelen naar de efficiënte opvolging en controle van de goedgekeurde projecten.

Wat de projectopvolging betreft, zal naast de effectieve realisatie en noodzakelijke naleving van de toepasselijke EU-reglementering, aandacht worden besteed aan de monitoring van outputs en resultaten.

Ten einde effecten en impact van het programma te maximaliseren, zullen ten slotte de acties worden verdergezet, gericht op het bevorderen van synergie, samenwerking, netwerking tussen aanverwante projecten en disseminatie van projectresultaten.. Dit zal verder gebeuren in afstemming met de initiatieven die kaderen in het Vlaams Ondernemerschapsbevorderend Netwerk (VON).

EFRO - Doelstelling 3: “Europese Territoriale Samenwerking” of Interreg IV programma’s

Het afgelopen jaar kenden de Doelstelling 3 of Interreg IV - programma’s bijna al hun restbudgetten toe. Hiermee is er eind gekomen aan een fase waarin regelmatige en grootschalige open projectoproepen georganiseerd werden.

Het Agentschap Ondernemen voerde afgelopen jaar een evaluatie uit van de meerwaarde van Interreg voor Vlaamse projectuitvoerders. Tegelijkertijd werd ook de huidige dienstverlening door het Agentschap Ondernemen in het kader van Interreg onderzocht. Het onderzoek gebeurde in nauwe samenwerking met de ruim 450 unieke Interreg projectuitvoerders die Vlaanderen momenteel telt.

De evaluatie resulteerde in een helder profiel van Interreg projectuitvoerders in Vlaanderen inclusief hun motivaties en verzuchtingen bij het indienen en uitvoeren van Interreg - projecten. Slotstuk van de evaluatie waren een reeks aanbevelingen rond prioritair te leveren dienstverlening door het Agentschap. Enkele hiervan worden momenteel al uitgevoerd (communicatie, ondersteuning bij administratieve uitvoering....). Anderen zullen op langere termijn opgevolgd en uitgevoerd worden (administratieve vereenvoudiging).

Een andere doelstelling voor de Interreg - programma’s zal zijn om de maturiteit van Interreg of Europese Territoriale Samenwerking als instrument aan te tonen. Met name door er een prioriteit van te maken om tastbare resultaten voor te leggen die de bijdrage en toegevoegde waarde van Interreg aantonen in het realiseren van de Cohesiedoelstellingen. Hierbij dienen Interreg - programma’s te belichten hoe zij als instrument “waar voor hun geld” (value for money) vertegenwoordigen in het boeken van efficiëntiewinsten via Europese Territoriale Samenwerking.

De toekomst van het cohesiebeleid

Op de diverse beleidsniveau’s (Europees, nationaal, regionaal) werd gestart met de voorbereiding van het toekomstig Cohesiebeleid na 2013. Voortbouwend op een aantal voorbereidende rapporten en oriëntatienota’s, met het 5de Cohesierapport (november 2010) als laatste in de rij, werden begin oktober door de Europese Commissie concrete voorstellen inzake inhoud en regelgevend kader van het toekomstig Cohesiebeleid geformuleerd in een aantal ontwerp-verordeningen.

Deze voorstellen zullen worden opgebouwd rond de volgende, reeds vooruit geschoven krachtlijnen: sterke gerichtheid op de Europa 2020 – strategie, thematische concentratie (focus op een beperkt aantal prioriteiten), resultaatgerichtheid, versterking van de strategische aanpak (gemeenschappelijk strategisch kader, partnerschapsovereenkomst), conditionaliteit, creatie van een nieuwe, “intermediaire categorie” van regio’s, en verdere vereenvoudiging.

Bij de opmaak van de ontwerp-verordeningen zal de Europese Commissie zich ook baseren op het Meerjarig Financieel kader 2014 – 2020 dat de toekomstige begrotingsprioriteiten bepaalt en de budgettaire ruimte vastlegt voor het toekomstig Cohesiebeleid.

Tijdens de tweede helft van 2011 en in 2012 zal het politieke en bestuurlijke debat over de EC-voorstellen worden gevoerd in het Europees Parlement en de Raad om tot een gemeenschappelijk standpunt te komen, resulterend in de definitieve Verordeningen.

Deze discussies zullen op Vlaams niveau verder van nabij worden opgevolgd door de interdepartementale werkgroep Cohesiebeleid en besproken in de schoot van de Vlaamse Regering, met het oog op het bepalen van een doeltreffende Vlaamse onderhandelingsstrategie.

Dit zal een tijdsintensieve investering vergen, waarbij zal worden gestreefd naar een verdere maximale deelname van Vlaanderen in de Europese Structuurfondsen via het behoud van voldoende financiële middelen voor doelstelling 2 (van toepassing op alle EU-regio's, met uitzondering van de economisch achtergebleven gebieden en de (eventueel) nieuwe categorie van "intermediaire" regio's) en doelstelling 3 (grensoverschrijdende, transnationale en interregionale samenwerking).

Vanuit technisch oogpunt zal vanuit Vlaanderen de nadruk gelegd worden op verdere administratieve vereenvoudiging, een doorgedreven proportionaliteit qua rapportering en controlevereisten, en meer uniformiteit in de uitvoeringsregels tussen verscheidene EU- fondsen en programma's.

Tevens zal worden gestart met de voorbereidingen van het volgende Vlaams programma 2014 – 2020, rekening houdend met de inhoudelijke beleidsprioriteiten van de Vlaamse Regering.

Wat doelstelling 3 (Interreg) betreft, kan worden verwacht dat in 2012 het algemeen kader voor de nieuwe programma's met de betrokken Lidstaten zal worden afgesproken.

Na definitieve goedkeuring van de ontwerpverordeningen, kunnen vervolgens alle operationele programma's worden gefinaliseerd. De verwachting is dat dit pas in 2013 zal gebeuren.

Enterprise Europe Network

Sinds 2008 participeert Vlaanderen via het Agentschap Ondernemen in het Enterprise Europe Network dat KMO's wegwijs maakt in diverse vormen van transnationaal ondernemerschap. Vlaanderen co-financiert 50% van de werkingskosten van het Vlaamse luik.

Enterprise Europe Network biedt de Vlaamse ondernemer, en vooral de KMO, drie platformen aan: Informatie, Partnering (matchmaking) en Feedback, waarin hij/zij letterlijk de internationale horizon kan verruimen en kan werken in en meewerken aan een open Europese markt.

In Vlaanderen wordt dit netwerk vorm gegeven door een samenwerkingsverband tussen het IWT en Agentschap Ondernemen. Ook met het middenveld in het Vlaamse Ondernemerslandschap worden afspraken gemaakt en gezamenlijke acties ondernomen.

De doelstellingen van het Enterprise Europe Network zijn gebaseerd op de prioriteiten in de Small Business Act die door de Europese Unie in 2008 werd gelanceerd. Concreet gaat het om het vereenvoudigen van de toegang tot financiering, het bevorderen van partnerschappen met buitenlandse partners, informeren over Europese regelgeving en het verschaffen van feedback aan de Europese commissie over kmo-beleid.

Aanvullend aan deze werking is er het Erasmus for Young Entrepreneurs programma. Dit project geeft jonge ondernemers de kans om 6 maanden mee te draaien in een buitenlandse KMO. Hiermee kan internationaal ondernemerschap gestimuleerd worden bij jonge ondernemers en kunnen zij ook hun eigen vaardigheden ontwikkelen in een internationale context. In 2012 zal dit project verder gepromoot worden.

Internationaal

Voor verdragen tussen Vlaanderen en andere Europese lidstaten geldt het principe dat we zoveel als mogelijk willen samenwerken via Europese programma's, zoals het Competitiviteits- en Innovatieprogramma (CIP), het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO). Wanneer gewenst kan binnen dit kader altijd worden samengewerkt.

De meeste nadruk willen we leggen op ondernemerschap en het faciliteren van contacten tussen projecten en projectuitvoerders ginder en hier. Ook zijn we steeds bereid om informatie, goede praktijken en rolmodellen uit te wisselen voor betere uitvoering van het ondernemerschapsbeleid.

Voor economische samenwerking met landen buiten Europa, is de 'Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling' (OESO) voor Vlaanderen een belangrijk forum. Hier worden algemene internationale economische krijtlijnen uitgetekend in overleg met een dertigtal andere geïndustrialiseerde landen.

De werkgroep 'KMO en ondernemerschap' is een internationaal forum voor beleidsmakers die het KMO-beleid uitstippelen en ondernemerschap willen bevorderen. Er worden goede praktijken uitgewisseld in het veld van bedrijfsomgeving, globalisering, innovatie, training, toegang tot markten, e-business, vrouwelijk ondernemerschap enzovoort. Via deze werkgroep worden ook contacten gelegd met externe economieën die geen OESO-leden zijn en andere internationale organisaties. De Vlaamse Regering wil via deze en andere OESO-werkgroepen haar eigen beleid verder op punt stellen en contacten leggen met andere overheden binnen eenzelfde beleidsveld.

Minister-president van de Vlaamse Regering,

Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid,

Kris Peeters

Bijlage 1 Overzicht resoluties en moties

Voorstel van resolutie 1076 (2010-2011 – nr. 3 van 1 juni 2011) de uitgangspunten voor een witboek Nieuw Industrieel beleid in Vlaanderen

Samengevat vraagt de resolutie aan de Vlaamse Regering om de volgende elementen zeker in het witboek op te nemen:

1° binnen de pijler ‘productiviteitsoffensief en versterkt concurrentievermogen’:

- a) erop toezien dat het beleid zich richt op markten en waardeketens met veel economisch potentieel en een hoge maatschappelijke meerwaarde zoals hoogtechnologische productiesectoren, ‘life sciences’, energie en milieu (2020), duurzame mobiliteit, gezondheidszorg en vergrijzing;
- b) een strategie uitwerken om hoogwaardige en innovatieve productieactiviteiten in Vlaanderen te versterken en, waar mogelijk, uit te breiden;
- c) erop toezien dat niet enkel over productiviteit gaat, maar alle aspecten omvat die een invloed kunnen hebben op de productieomgeving van de toekomst. Het moet met andere woorden ook gaan over wat er waar nog moet worden gemaakt, niet alleen hoe. Dat omvat ook product- en procesinnovatie, gammavernieuwing, ontwerp enzovoort;
- d) verder inzetten op een versterking van de Vlaamse economische diplomatie;
- e) ervoor zorgen dat via rondetafels de verschillende industriële sectoren nauw betrokken zijn en blijven bij de verdere uitwerking en concretisering van het nieuwe industriële beleid en sectorspecifieke aspecten ervan;
- f) met het oog op het afstemmen op en het ten dienste stellen van het federale beleid op het beleid van de Vlaamse overheid, die zaken die een belemmering vormen voor de verdere ontwikkeling van een competitieve economie in Vlaanderen en die buiten de eigen bevoegdheden vallen (zoals de loonkostenhandicap, fiscale mogelijkheden voor ondernemingen enzovoort), agenderen op het overlegcomité;
- g) werk maken van een versnelde en adequate invoering van de Gazellesprong, met het oog op de doorgroei van onze kmo’s en zo beloftevolle bedrijven begeleiden in hun groei naar internationaal actieve en toonaangevende exportbedrijven;
- h) verder inzetten op het terugdringen van administratieve overlast en overregulering voor bedrijven;
- i) het inzetten van strategische opleidings- en investeringssteun ook mogelijk maken voor investeringen die een strategische transformatie beogen;

2° binnen de pijler ‘talentenbeleid’:

- a) de nodige aandacht besteden aan de rol die de taskforce Onderwijs-Arbeidsmarkt kan spelen om het onderwijs inderdaad beter te laten aansluiten op de arbeidsmarkt;
- b) maatregelen nemen om de mobiliteit van onderzoekers te verbeteren, buitenlands toptalent aan te trekken en aantrekkelijke carrièreplanning en werk-omstandigheden mee te ondersteunen, met voldoende evenwicht tussen privé en werk en met doorgroeimogelijkheden;
- c) concrete doelstellingen formuleren om de instroom van jongeren in technologische studierichtingen te verhogen;
- d) erop toezien dat er voldoende instroom wordt gecreëerd voor de vacatures in de maakindustrie, met speciale aandacht voor de invulling van vacatures voor lagergeschoolden;
- e) in het actieplan ‘Ondernemend Onderwijs’ ruimte maken voor initiatieven die bij jongeren kunnen bijdragen tot een beter begrip van de arbeidsmarkt en een grotere appreciatie voor technische en knelpuntheroepen. Ook leraars moeten daarbij aangezet worden om gebruik te maken van de mogelijkheden die bedrijfsstages hun bieden;

- f) per industriële sector een plan maken om de gevolgen van de vergrijzing op te vangen en aldus zorgen voor voldoende instroom van werknemers ter vervanging van die werknemers die de arbeidsmarkt verlaten;
 - g) inzetten op langere loopbanen, met aandacht voor blijvende inzetbaarheid van de 50-plussers en ook de werkbaarheid van de banen;
 - h) nog sterker inzetten op het ingang doen vinden van de EVC-certificaten (EVC: elders verworven competenties) als kwalificatiebewijs en ook versneld aanvullende EVC-profielen opstellen;
 - i) extra inspanningen leveren rond 'levenslang leren' en bijscholing en omscholing, waarbij voorrang moet worden gegeven aan trajecten die beantwoorden aan vragen en behoeftes op de arbeidsmarkt;
 - j) bij nieuwe investeringen de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) inschakelen bij het opzetten van een opleidings- en toeleidings-plan voor knelpuntberoepen, zodat werkzoekenden onmiddellijk in dergelijke nieuwe projecten kunnen worden ingeschakeld;
 - k) ter uitvoering van het knelpuntenbeleidsplan de opleidingscapaciteit knelpuntberoepen bij de VDAB verder ontwikkelen en werk maken van de verschillende vormen van leren op de werkvloer. Daarbij moet er maximaal een beroep gedaan worden op de expertise en inbreng vanuit Syntra en de centra voor volwassenenonderwijs (CVO);
- 3° binnen de pijler 'industriële innovatiebeleid':
- a) de conclusies van het studiewerk van de VRWI-innovatieregiegroepen en andere strategische oefeningen (zoals het SET-plan (SET: Strategic Energy Technology) van het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI), 'roadmaps' van de strategische onderzoekscentra (SOC) en competentiepolen enzovoort) en bestaande grote transformatieprojecten vertalen naar concrete actiepunten;
 - b) focusstrategie en speerpuntsectoren centraal stellen, met bijzondere aandacht voor de opportuniteiten die voortkomen uit de grote maatschappelijke uitdagingen, zonder daarbij echter de bottom-upinitiatieven die vertrekken vanuit de sterktes van de Vlaamse industrie te verwaarlozen;
 - c) de nadruk leggen op meer marktgedreven innovatie en industriële valorisatie;
 - d) de samenwerking tussen bedrijven en onderzoeks- en onderwijsinstellingen op nationaal en internationaal niveau ondersteunen en aanmoedigen. Daarbij moet bijzondere aandacht gaan naar de ondersteuning van de samenwerkingsverbanden tussen kmo's en hogescholen;
 - e) 'Innovatief Aanbesteden' nog veel sterker inzetten om vraaggestuurde innovatie te ondersteunen. Overheidsinvesteringen in duurzame mobiliteit, hernieuwbare energie, ICT-infrastructuur, grootschalige O&O-infrastructuur (O&O: onderzoek en ontwikkeling) kunnen daarbij een belangrijk versnellend effect hebben;
 - f) maximaal gebruikmaken van de Europese kaderprogramma's en platformen. Er moet ook een strategie uitgewerkt worden die ervoor zorgt dat ook Vlaanderen als kleine regio daarin een rol blijft spelen en dat die middelen niet enkel naar de grotere lidstaten zouden gaan, met een specifieke aandacht voor een grotere betrokkenheid van de Vlaamse industrie;
 - g) het nieuwe industriële beleid stutten door een modern innovatiebeleid en een performant innovatie-instrumentarium waarbij duplicatie en versnippering wordt vermeden door de aanbevelingen van het rapport-Soete versneld verder te implementeren en oog te hebben voor blijvende monitoring en evaluatie van elk van de componenten van het Vlaamse innovatie-instrumentarium
 - h) erop toezien dat kmo's en familiale industriële bedrijven voldoende betrokken worden in de strategie door:
 - i) niet enkel innovatie en transformatie te begeleiden, maar ook algemene elementen van zaakvoering. Ook het verlengen en het verbreden van het steunbare innovatietraject is daarbij zeer belangrijk;
 - ii) IWT-steun (IWT: Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie) beschikbaar te houden voor kmo's, waarbij kmo's uit focussectoren of kmo's betrokken in transformatietrajecten, voorrang moeten kunnen krijgen;

- iii) het IWT via de innovatiecentra de beschikbare kmo's in speerpuntclusters in kaart te laten brengen en ook te kijken welke rol zij in een innovatietraject kunnen spelen;
- iv) projecten waarbij gemeenschappelijke infrastructuur of kennis ter beschikking wordt gesteld om kleinere spelers hun producten of concepten te laten 'upscalen' tot vermarktbare gehelen, aan te moedigen;
- v) een beleid te voeren waarbij economische groei en druk op milieu en natuur verder ontkoppeld worden door het verhogen van de efficiëntie van materiaalgebruik en energie, in te zetten op alternatieve en milieuvriendelijke vormen van energieproductie en hergebruik en recycleren van materialen op diverse plaatsen in de waardeketen. De ecologiepremie is daarbij een belangrijk instrument;
- i) het TINA-Fonds niet laten uitgaan van een strikte marktlogica, maar investeringen met hoger risico, op langere termijn of met latere 'returns on investment' mogelijk laten maken. Daarnaast is het belangrijk dat:
 - i) zo snel mogelijk een samenwerking met de Europese Investeringsbank wordt opgezet om ook Europese middelen binnen TINA te kunnen aanwenden;
 - ii) aangenomen projecten leiden tot duurzame toegevoegde waardecreatie en werkgelegenheidscreatie;
 - iii) de middelen de stap naar de markt mogelijk maken voor projecten:
 - 1° die voldoende industriële trekkers hebben;
 - 2° in sectoren waar grote en kleine bedrijven in verband daarmee kunnen samenwerken, en waar ze reeds aan O&O doen;
 - 3° die Vlaanderen in staat stellen zich internationaal te positioneren;
 - 4° die intrinsiek exportpotentieel hebben;
 - iv) het opzetten van een proeftuin mee een onderdeel kan zijn van een TINA-project, indien dat een wezenlijk onderdeel is van het businessplan en indien dat van essentieel belang is voor het uitrollen van het innovatietraject;
 - v) kapitaal toegekend wordt door snelle en transparante beslissingsprocedures;
- j) zorgen voor een groeipad voor de uitgaven voor O&O in het licht van de doelstelling in het regeerakkoord om de besteding van 3 percent van het bruto binnenlands product te bereiken. Het publieke deel daarvan moet zo efficiënt mogelijk worden ingezet met het oog op meer en betere economische en maatschappelijke valorisatie van kennis en innovatie;
- 4° binnen de pijler 'infrastructuurbeleid', naast een algemeen infrastructuurbeleid, gericht op de ontsluiting van de economische knooppunten via de verschillende meest aangewezen transportmodi (water-spoor-weg-luchtruim):
 - a) werk maken van een snelle realisatie van nieuwe bedrijventerreinen in de bijzondere economische knooppunten die gepland zijn in de herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen;
 - b) daarnaast ook het aanbod van lokale bedrijventerreinen uitbreiden zoals vastgelegd in de nota Ruimtelijke Economie;
 - c) daarbij erop toezien dat nieuwe bedrijventerreinen beantwoorden aan de beste praktijken inzake ecologie, bereikbaarheid, mobiliteit en efficiënt ruimtegebruik;
 - d) werk maken van een snel en transparant vergunningsbeleid voor investeringen en infrastructuurwerken, conform de aanbevelingen van de commissie-Berx en de commissie Versnelling Maatschappelijk Belangrijke Investeringsprojecten ter zake;
 - e) inzetten op de ondersteuning van het uitbouwen van (open) onderzoeksinfrastructuren met het oog op een duurzame verankering van Vlaamse innovatie-gedreven bedrijven;
 - f) het Vlaams Energiebedrijf onder andere werk laten maken van het uitbouwen en ondersteunen van rationele en duurzame energieproductie en rationeel en duurzaam energiegebruik;
- 5° de inspanningen van het Vlaams Agentschap Internationaal Ondernemen (F.I.T.) verder toespitsen op:
 - a) het ontsluiten van de snelle buitenlandse groeimarkten;
 - b) het begeleiden van de Vlaamse exportbedrijven, met extra aandacht voor de 'new-to-export'-bedrijven;

- c) het toekennen van een rol voor de Vlaamse Economische Vertegenwoordigers (VLEV) in de markttoegangsteams van de Europese Unie;
 - d) het inzetten van technologieattachés om exportinspanningen en het aantrekken van investeringen in speerpuntsectoren te ondersteunen;
 - e) het aantrekken van buitenlandse investeringen, die passen in ons economische weefsel. Daarbij moet vooral worden gezocht naar bedrijven die over sterke exporttroeven en een internationale focus beschikken en innovatieve bedrijven uit speerpuntsectoren;
- 6° gestructureerde samenwerking tussen de verschillende relevante departementen en afdelingen binnen de Vlaamse overheid met het oog op een algemene voortgangsbewaking van het nieuwe industriële beleid en in het bijzonder met betrekking tot:
- a) het nemen van concrete acties en maatregelen, gezien de zeer snel evoluerende globale economie;
 - b) het controleren van de doelgerichtheid en de impact van de opgestarte acties en het snel bijsturen, waar nodig.

Er wordt bij de concretisering van de acties uit het witboek Nieuw Industrieel Beleid in de mate van het mogelijke rekening gehouden met de aandachtspunten uit de resolutie. Voor de implementatie van het witboek zullen synergiën tussen acties en instrumenten van de departementen Economie, Onderzoek en Innovatie, Werk, Onderwijs, Milieu, Mobiliteit e.a. worden benut. In deze beleidsbrief en de beleidsbrieven van de andere bij het NIB betrokken ministers wordt er concreet ingegaan op de beleidsinitiatieven die in het kader van het Witboek Nieuw Industrieel Beleid worden genomen, waarbij ook aandacht is voor de in de resolutie opgenomen elementen.

Bijlage 2: Uitvoering begroting 2011

Wat betreft de apparaatskredieten en de beleidsuitgaven onder het programma algemeen economisch beleid zit de uitvoering op kruissnelheid. Wat betreft de verliesfinanciering aan de NV Waarborg lijken de verliezen minder snel en sterk op te lopen dan bij de begrotingscontrole werd ingeschat.

Wat betreft het Hermesfonds bedraagt de gebruiksgraad in de vastleggingskredieten actueel 47%. Deze relatief lage gebruiksgraad wordt vooral veroorzaakt door de lage afname in de ecologiepremie die dan weer het gevolg is van het uitsluiten van investeringen voor steun indien deze investeringen reeds via groenestroom certificaten en WKK-certificaten worden gesteund. Met de interne kredietverdeling in het najaar zal gestreefd worden de beschikbare verbinteniskredieten maximaal te benutten.

Actueel zijn 65% van de beschikbare vereffeningskredieten aangewend. Dit is iets minder dan verwacht werd. In de regel treedt naar het jaareinde toe een betalingsversnelling op. De kredieten voor bedrijventerreinen en EFRO zijn iets minder dan gemiddeld aangesproken, de kredieten voor de diverse vormen van steun aan bedrijven zitten iets boven het gemiddelde. Het flankerend beleid zit algemeen onder het gemiddelde wat dan weer voor een stuk gerelateerd is aan de opstartproblemen die normaal bij dergelijke vormen van projectwerking gepaard gaan.

Bijlage 3 Regelgevingsagenda

Titel van het initiatief	Betrokken regelgeving	Eventuele wettelijke deadline	Korte samenvatting van beleidsdoelstellingen	Te doorlopen fases en hun timing	Vereenvoudiging?	RIA?	Contactpersoon
Economisch ondersteuningsbeleid	Decreet 31/1/2003	Nihil	Aanpassen decreet 2003 aan de ondertussen gewijzigde Europese regelgevingscontext	Decreet is reeds principieel goedgekeurd op VR en ligt actueel voor advies bij RvS Vervolgens indiening bij VP goedkeuring door VP en bekrachtiging door VR	Ja	nee	Karel Decorte
Ecologiepremie	BVR 17/10/2010	Nihil	Ontwikkeling strategische ecologiesteun	Principiële goedkeuring BVR Adviezen SERV en MINA en RvS Definitieve goedkeuring BVR Goedkeuring MB	Nee	Ja	Robert Kinable
Ecologiepremie	BVR 17/10/2010	Nihil	Ontwikkeling strategische steun voor demonstratieprojecten	Voorafgaandelijk onderzoek naar beleidsmatige noodzaak en inpasbaarheid Principiële goedkeuring BVR Adviezen SERV en MINA en RvS Definitieve goedkeuring BVR Goedkeuring MB	Nee	Ja	Robert Kinable
Strategische investerings- en opleidingssteun	BVR 17/10/2010	Nihil	Afstemming van instrument met Witboek Nieuw Industrieel Beleid	In functie van resultaten van studie bijsturen van regelgevend kader	Nee	Ja	Tim Ampe

Vijfde Waarborgbesluit	Waarborg- decreet 06/02/2004	Nihil	Ontwikkeling groene waarborg	Principiële goedkeuring BVR Advies Serv, Mina en RvS Definitieve goedkeuring BVR Goedkeuring MB	Nee	Ja	PMV
Decreet ruimtelijke economie		Nihil	Versterken kwalitatief bedrijfshuisvestingsbeleid	Principiële goedkeuring, Advies SERV en SARO, RvS, Indiening en goedkeuring VP, bekrachtiging VR		Ja	Koen Vermoesen
Decreet Brownfield- convenanten	Decreet 30/03/2007	Nihil	Bestendiging krachtlijnen huidige tijdelijke brownfielddecreet in decreet van onbepaalde duur	Indiening Vlaamse Parlement en start parlementaire behandeling najaar 2011	Ja		Koen Miseur